

امير اهل سنت کان

وُضُو جِي باري پرسوال جواب

سنڌي

پيشڪش:

مجلس المدینة العلمیة (دعوتِ اسلامی)

ترجمو:

ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوتِ اسلامی)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ڪتاب پڙهڻ جي دعا

ديني ڪتاب يا اسلامي سبق پڙهڻ کان پهريان هيٺ ڏنل دعا پڙهي
چڙيو اِن شَاءَ اللهُ جيڪو ڪجهه پڙهندا ياد رهندو، دعا هي آهي:

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَأَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

ترجمو: اي الله عَزَّوَجَلَّ اسان تي علم ۽ حڪمت جا دروازا کولي ڇڏ ۽ اسان تي
پنهنجي رحمت نازل فرما! اي عظمت ۽ بزرگي وارا!

(مستطرف ج ۱ ص ۴۰ دار الفڪر بيروت)

طالب غم
مدینہ
بقیع
و
مغفرت

(نوٽ: اول آخر هڪ هڪ ڀيرو درود شريف پڙهي ڇڏيو)

رسالي جو نالو: **امير اهل سنت کان وضو جي باري ۾ سوال جواب**

ڇاپو پهريون: ذيقعدہ 1443ھ جون 2022ع

تعداد:

ڇاپيندڙ: مڪتبه المدینہ عالمي مدني مرکز فيضانِ مدینہ بآء المدینہ ڪراچي

مدني التجا: ڪنهن کي به هي ڪتاب ڇاپڻ جي اجازت ناهي

ڪتاب خريد ڪندڙ توجھ فرمائڻ

ڪتاب جي ڇپائي ۾ ڪا وڏي خرابي هجي يا صفحا گهٽ هجن يا ٻائينڊنگ
۾ اڳتي پوئتي ٿي ويا هجن ته مڪتبه المدینہ سان رابطو فرمايو.

”امير اهل سنت کان وضو جي باري ۾ سوال جواب“

پيشڪش

اسلامڪ ريسرچ سينٽر (دعوت اسلامي)

ترجمو

ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوت اسلامي)

هن رسالي جو آسان سنڌي زبان ۾ ترجمي ڪرڻ جي وس آهر ڪوشش
ڪئي آهي. جيڪڏهن ترجمي يا ڪمپوزنگ ۾ ڪٿي ڪا ڪمي
بيشي نظر اچي ته ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ کي آگاهه ڪري ثواب جا حقدار
بڻجو.

رابطي جي لاءِ:

ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوت اسلامي) عالمي مدني مرڪز فيضان مدينه
محلہ سو داگران پراڻي سبزي منڊي باب المدينه ڪراچي

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 7213

Email: ✉ translation@dawateislami.ne

فهرست

1 امير اهل سنت کان وضو جي باري ۾ سوال جواب

1 درود شريف جي فضيلت

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امير اهل سنت کان وضو جي باري ۾ سوال جواب

دعاء جانشين اميراهلسنت: يا الله پاڪ! جيڪو به 21 صفحن جو رسالو ”وضو جي باري ۾ سوال جواب“ پڙهي يا ٻڌي وٺي، ان کي ظاهري پاڪيزگي سان گڏ باطن جي طهارت نصيب فرمائ ۽ ان کي بي حساب بخشي ڇڏ. امين بجاہ النبي الامين صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

دُرود شريف جي فضيلت

فرمانِ آخري نبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مون کي سوار جي پيالي وانگر نه بڻايو جو سوار پنهنجي پيالي کي پاڻي سان پريندو آهي پوءِ ان کي رکندو آهي ۽ سامان کڻندو آهي، پوءِ جڏهن ان کي پاڻي جي حاجت هوندي آهي ته ان کي پيئندو آهي، وضو ڪندو آهي نه ته ان کي اچلي ڇڏيندو آهي، پر مون کي توهان پنهنجي دعا جي اول و آخر ۽ وچ ۾ ياد رکو.

(مجمع الزوائد، 239/10، حديث: 17256)

خدایا واسطه ٻيٺي نبي کا شرف عطار گوج کا عطا هو

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَي مُحَمَّد

سوال: ڇا قرآن ڪريم ۾ وضو جي باري ۾ حڪم آيو آهي؟

جواب: وضو جي باري ۾ قرآن ڪريم ۾ حڪم موجود آهي جيتوڻيڪ سڀياري 6 سورة المائده جي آيت نمبر 6 ۾ آهي:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى

الْعُرْفِ وَأَمْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ ط (پ.6، المائدة : 6)

ترجمو ڪنزالعرفان: اي ايمان وارو! جڏهن توهان نماز لاءِ بيهڻ لڳو ته پنهنجي چهري کي ۽ پنهنجا هٿ نونن تائين ڌوئو ۽ مٿن جو مسح ڪيو ۽ پيڏين تائين پير ڌوئو. (ملفوظات امير اهل سنت، 457/2)

رہوں با وضو میں سدا یا الٰہی دے شوقِ تلاوت دے دُوقِ عبادت

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

سوال: بغير وضو نماز پڙهڻ ڪفر آهي يا گناه؟

جواب: جيڪڏهن جائز سمجهي ڪري بغير وضو نماز پڙهي يعني هي سمجهي ڪري ته نماز پڙهڻ جي لاءِ وضو ڪرڻ جي ضرورت ناهي ته اهو ڪفر آهي (بهار شريعت، 282/1، حصه: 2) ۽ جيڪڏهن ڪنهن غلطي سان پڙهي ته گناه به ناهي، البته وضو ڪري نماز بيهڻ پڙهڻي پوندي.

(بهار شريعت، 705/1، حصه: 4 ماخوڏاً ملفوظات امير اهل سنت سنت، 359/3)

سوال: منهنجي عمر 64 سال آهي ۽ مان هڪ عرصي کان فالج جي مرض ۾ مبتلا آهيان، جنهن جي ڪري هڪ هٿ سان وضو نٿو ڪري سگهان اهو ارشاد فرمايو ته مان وضو ڪيئن ڪيان ۽ منهنجي لاءِ ڪهڙي ڪهڙي رخصت آهي؟ پڻ ڇا مون کي روزو به رکڻو پوندو؟

(سهيل مغل، اسلام آباد)

جواب: الله ڪريم توهان تي رحم فرمائي، پياري حبيب جي صدقي شفاءءِ ڪامله عاجله نافعه عطا فرمائي، دل وڏي رکو، هي آزمائش ۽ امتحان آهي، هن ۾ اهو ئي ڪامياب ٿيندو آهي جيڪو ثابت قدم رهندو

آهي، امامِ عالي مقام حضرتِ امام حسين رضي الله عنه ڪربلا ۾ فجر جي نماز باجماعت ادا ڪئي هئي، پيارن جي شهادتن کان پوءِ به سرُ سجدي ۾ ڪتابو هٿائون، جهڙي طرح به ممڪن هجي نماز شريعت جي دائري ۾ رهي ڪري ادا ڪرڻي پوندي آهي ۽ ان جي لاءِ نماز جا مسئلا سڪتا پوندا آهن، بهار شريعت جي پهرين جلد جي چوٿين حصي ۾ مريض جي نماز جو طريقو لکيل آهي، جنهن فالج جو ٻڌايو آهي شايد هو اهو سمجهي رهيو ته جيڪڏهن نماز نه پڙهنداسين ته روزو ڪيئن ٿيندو؟ يا جيڪي به ايئن سمجهن ٿا اهي هيءَ ڳالهه ذهن ۾ رکن ته نماز الڳ عبادت آهي ۽ روزو الڳ عبادت آهي، ايئن ناهي ته هڪ شيءِ نه ڪنداسين ته ٻئي شيءِ به نه ڪنداسين، انهيءَ ڪري ٻنهي کي ادا ڪرڻو آهي جيڪڏهن ڪنهن خدانخواستہ نماز نه پڙهي تڏهن به ان جو روزو ٿي ويندو يا خدانخواستہ ڪنهن روزو نه رکيو ۽ نماز پڙهي ته ان جي نماز ادا ٿي ويندي.

پيرن کان معذور ۽ پيشاب جي مرض ۾ مبتلا مريض جن جي ڪٽ به قبلي رخ ناهي، نماز جي حوالي سان انهن جي راهنمائي ڪندي (اميراهلسنت دامت بركاتهمم العاليه جي پرسان وينل مفتي صاحب فرمايو: ان جون ٻه صورتون بڻجنديون: (1) جيڪڏهن ان کي بار بار پيشاب اچي ٿو ۽ انهن کي ايترو وقت به نٿو ملي جو جنهن ۾ هو وضو ڪري فرض ادا ڪري سگهي ته اهڙي صورت ۾ شرعي معذور چورائيندو. انهيءَ ۾ شرط هي آهي ته گهٽ ۾ گهٽ وقت ۾ هڪ ڀيرو ان جو (اهو) عذر پاتو وڃي. (بهارِ شريعت، 386-385/1 ملقطاً) جيئن عصر جي نماز شروع ڪندو ته وضو ڪندو ۽ ان ۾ جيتريون نمازون چاهي ادا ڪري وٺي پر مغرب جي نماز جي لاءِ ان کي ٻيهر وضو ڪرڻو پوندو. (2) ۽ جيڪڏهن هي شرعي

معذور ناهي يعني ان کي ايترو وقت ملي وڃي ٿو جنهن ۾ فرض ادا ڪري سگهجي ٿو ته پوءِ ان کي احتياط ڪرڻو پوندو. بهرحال جيڪڏهن حالت اهڙي آهي جو پاڻ وضو نٿو ڪري سگهي پر ٻيو ڪو وضو ڪرائڻ وارو موجود آهي ته اهو ان کي وضو ڪرائي نه ته ان کي ٽيڻم ڪرايو وڃي ۽ ڪنهن کي چئي ڪري ڪٽ جو رخ قبلي ڏانهن ڪرائي ڇڏي ۽ اشارن سان نماز ادا ڪري.

(امير اهل سنت دامت برڪاتهن العليه فرمايو: جيڪڏهن لپٽي نماز پڙهڻ جي لاءِ مجبور آهن ته ڪٽ اهڙي طرح رکڻي آهي جو ان جا پير قبلي ڏانهن هجن. ⁽¹⁾ ۽ ايترو وقت نه ملي جنهن ۾ وضو ڪري نماز ادا ڪري سگهجي ته ان مان مراد فرض نماز ادا ڪرڻ جو وقت آهي، ان ۾ سنتون ۽ نفل ادا ڪرڻ جو وقت شامل نه آهي، يعني وضو ڪري گهٽ ۾ گهٽ ايترو وقت ملي ويو جو فرض نماز پڙهي سگهجي ٿي ته وضو ڪري فرض پڙهي وٺي. (ملفوظات امير اهل سنت، 406/6)

سوال: ڇا ڪچو بصر کائڻ سان وضو نٿي پوندو آهي؟ (نورالعين)

جواب: ڪچو بصر کائڻ کان بچڻ سنو آهي جو ان جي وات ۾ بدبو ٿي ويندي آهي، البته کائڻ جائز آهي ان سان وضو به ناهي ٿيندو. ڀاڄي ۾

1 - جيڪڏهن مريض ويهڻ تي به قادر ناهي ته لپٽي ڪري اشاري سان پڙهي، چاهي سڌي يا کاٻي پاسي تي لپٽي ڪري قبلي ڏانهن منهن ڪري، چاهي ٻئي ڀلي لپٽي ڪري قبلي ڏانهن پير ڪري پر پير نه ڊگهيڙي، جو قبلي ڏانهن پير ڊگهيڙڻ مڪروه آهي بلڪه گوڏا سڌا رکي ۽ مٿي هيٺان وهائڻ وغيره رکي ڪري مٿو اونچو رکي ته منهن قبلي ڏانهن ٿي وڃي ۽ هي صورت يعني ٻئي ڀلي پڙهڻ افضل آهي.

(در مختار، 687-686/2 - بهار شريعت، 722/1، حصه: 4)

پڪل بصر ۽ توم کائي سگهون ٿا جو پڇڻ کان بعد ان جي بدبوءِ ختم ٿي ويندي آهي ۽ ان کي کائڻ سان وات ۾ بدبو به پيدا ناهي ٿيندي.

(ملفوظات امير اهل سنت ، 463/6)

سوال: وضو ڪرڻ کان پهريان وضو جي عضون کي آلو ڪرڻ ڪيئن آهي؟

جواب: وضو ڪرڻ کان پهرين وضو جي عضون کي آلو ڪرڻ مستحب آهي. (بهار شريعت، 297/1، حصه: 2) بالخصوص سردين ۾ وڌيڪ بهتر آهي جو انهن ڏينهن ۾ ڪل خشڪ هوندي آهي ۽ ڪجهه جڳهن تي گهنج پئجي ويندا آهن جيڪڏهن توجه سان وضو نه ڪيو وڃي ته ڪجهه حصو سڪل رهجي ويندو آهي. ٿي سگهي ٿو ته وضو ڪرڻ مهل عوام جا وضوءَ وارا عضوا سڪل رهجي ويندا هجن. جيڪڏهن اسان پهريان کان ئي وضو جي عضون تي پاڻي ملي ڇڏينداسين ته ان سان ڪل نرم ٿي ويندي ۽ پاڻي جلدي وهي ويندو جنهن سان وضو به جلدي ٿي ويندو. هر هڪ کي ان مستحب تي عمل ڪرڻ جي عادت بڻائي وٺڻ گهرجي.

(ملفوظات امير اهل سنت ، 463/6)

سوال: جڏهن مان وضو ڪندو آهيان ته مون کي هن طرح جو وهڻ ايندو آهي ته فلاڻي جڳهه خشڪ رهجي وئي آهي جنهن جي ڪري منهنجي نماز نه ٿيندي لهندا مان ان وهڻ کي دور ڪرڻ جي لاءِ پنهنجي ان عضو کي هرهر ڏوٽندو آهيان جنهن سان پاڻي گهڻو ضايع ٿي ويندو آهي. برائي ڪرم ان باري ۾ رهنمائي فرمائيندا.

جواب: دراصل وسوسن جي پيروي ڪرڻ شيطان جي اطاعت آهي. اهڙي طرح ڪرڻ سان شيطان جو مقصد به پوري ٿي ويندو آهي لهندا وسوسن کي پڇايو ۽ سنڌ جي مطابق ٿي پيرا پنهنجا عضوا ڏوٽي ڇڏيو.

جيڪڏهن واقعي ڪنفرم آهي ته ڪنهن عضوي جو حصو سڪل رهجي ويو آهي ته هاڻي ان کي ٻيهر ڌوئي ڇڏيو. جڏهن توهان وضو جي عضون تي پاڻي وهندو ڏسي رهيا هجو ۽ عضو به آلو تيل نظر اچي رهيو آهي ۽ نه وري عضو تي اهڙي شيءِ چنبڙيل آهي جيڪا گل تائين پاڻي پهچڻ ناهي ڏيندي ته توهان جي وضو جا اعضا ڌوئجي ويا آهن. وضو ۾ ڪل جو اندريو حصو ڌوئڻو ناهي هوندو بلڪ ڪل جو مٿانهو حصو ڌوئڻو هوندو آهي ۽ ان ۾ ڪل جا وار ڌوئڻ به شامل آهن. توهان کي اهڙي طرح ذهن ناهي هلڻو پوندو نه ته توهان پاڻ سمجهو ٿا ته اهو وهم آهي جنهن جي پيروي ڪرڻ احتياط نه بلڪ شيطان جي اتباع آهي لهنذا توهان کي وهم تي عمل ڪرڻ کان بچڻ گهرجي. الله ڪريم توهان

کي وسوسن کان نجات عطا فرمائي. اَمِينُ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِينِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

(ملفوظات امير اهل سنت ، 464/6)

سوال: روزو ٽٽڻ جي خوف کان وضو ڪندي گرڙي نه ڪرڻ يا نڪ ۾ پاڻي نه ڇاڙهڻ ڪيئن آهي؟ (سانله: زينب عطاريه)

جواب: وضو ۾ نڪ جي نرم هڏيءَ تائين پاڻي پهچائڻ ۽ چڱي طرح صاف ڪرڻ ۽ نڙي جي پاڙ تائين پاڻي پهچائڻ سنڌ مؤڪده آهي. ايئن ئي وضو ۾ ٿي ٿي پيرا عضوا ڌوئڻ به سنڌ آهي. (در مختار مع رد المحتار، 253/1)

لهذا گرڙي نه ڪرڻ يا نڪ ۾ پاڻي نه ڇڙهائڻ سان وضو جو فرض ته ادا ٿي ويندو، پر ان جون سڀون رهجي وينديون ۽ جيڪڏهن غسل ۾ گرڙي ڪرڻ يا نڪ ۾ پاڻي ڇاڙهڻ ڇڏي ڏنو ته غسل ئي نه ٿيندو، چوٽه غسل ۾ هي فرض آهي. (در مختار، 311/1) لهنذا احتياط سان گرڙي به ڪيو ۽ نڪ ۾ پاڻي به ڇاڙهيو، نه ته ايئن نه ٿئي جو روزي بچائڻ جي خيال ۾

وضو ۽ غسل ئي ضايع ڪري ڇڏيو!. (ملفوظات امير اهل سنت ، قسط نمبر 156، ص 12)

سؤال: منهنجي والده جي شهادت واري اگر ڪٿيل آهي جڏهن اها وضو جي لاءِ ٻڪ ۾ پاڻي ڪٽندي آهي ته اهو پاڻي وهي ويندو آهي، ته ڇا اها ڪاپي هت سان گرڙي ۽ نڪ ۾ پاڻي وجهي سگهي ٿي؟

جواب: عذر هجي ته ايئن ڪري سگهجي ٿي.

(ملفوظات امير اهل سنت، قسط نمبر 182، ص 9)

سؤال: ڇا وضو کان بغير اذان ڏئي سگهجي ٿي؟

جواب: بهتر اهو ئي آهي ته وضو ڪري اذان ڏني وڃي.⁽¹⁾

(ملفوظات امير اهل سنت، قسط نمبر 182، ص 5)

سؤال: جيڪڏهن ڪو شخص وهنجڻ کان پوءِ وضو ڪرڻ واري کي ڏسي ڪري چئي ”هي جهالت جي نشاني آهي“ ته ان جو ايئن چوڻ ڪيئن آهي؟

جواب: پورو غسل ڪرڻ سان وضو به ٿي ويندو آهي پيهر وضو ڪرڻ ضروري ناهي. (مرآة المناجیح، 256/2) لهنذا جنهن غسل ڪرڻ کان پوءِ اهو سوچي ڪري وضو ڪيو ته غسل ڪرڻ سان وضو ناهي ٿيندو ته اهو معلومات جي ڪمي جو نتيجو آهي ۽ ان ڪري ان جي عمل کي ”جهالت“ چوڻ درست آهي، پر مطلقاً ڪنهن کي ايئن چوڻ سان ان جي دل ڏڪندي، لهنذا ڪنهن مسلمان کي ايئن نه چوڻ گهرجي، بلڪ سهڻي انداز سان ڏرست مسئلو ٻڌائڻ گهرجي مثلاً جڏهن توهان پورو غسل ڪري ڇڏيو آهي ته

2... بنا وضو واري جي اذان صحيح آهي، (درمختار، 75/2) پر بنا وضوءَ جي اذان ڏيڻ مڪروه آهي. (حاشيه

الطحطاوی علی مراقي الفلاح، ص 199) فتاویٰ رضويه شريف ۾ آهي: بنا وضو جي اذان جائز آهي هن جي معنيٰ

هيءَ آهي ته اذان ٿي ويندي پر ايئن نه ڪرڻ گهرجي، حديث پاڪ ۾ هن جي مُمانعت آئي آهي.

(فتاویٰ رضويه، 373/5)

غسل سان گڏو گڏ توهان جو وضو به ٿي چڪو آهي، لهنذا توهان کي غسل کان پوءِ وضو ڪرڻ جي حاجت ناهي. (ملفوظات امير اهل سنت، قسط نمبر 178، ص 8)

سوال: ڇا جوئون مارڻ سان وضو ٿئي ٿي پوندو آهي؟

(سوشل ميڊيا جي ذريعي سوال)

جواب: جوئون مارڻ، ايئن ئي پڪر ذبح ڪرڻ سان وضو ناهي ٿيندو. نعوذ بالله جيڪڏهن ڪو با وضو ڪنهن ماڻهوءَ کي قتل ڪري ڇڏي ته ان سان به وضو نه ٿيندو. ڪنهن کي مارڻ ڪٽڻ سان وضو ناهي ٿيندو.

(ملفوظات امير اهل سنت، قسط نمبر 248، ص 24)

سوال: تسبيح جي داڻن تي لفظ ”الله“ ۽ ”محمد“ لکيل هجي ته ان کي بي وضو يا ناپاڪي جي حالت ۾ چڙهي سگهجي ٿو؟

جواب: اهڙي تسبيح کي بي وضو چڙهي جائز آهي، پر ان جي کيسي ۾ هوندي واش روم به وڃڻو پئجي سگهجي ٿو يا ميرا هت ان تي لڳي سگهجن ٿا. ته بهتر اهو ئي آهي ته اهڙي تسبيح نه رکڻ گهرجي، جيڪڏهن آهي ته ان کي گهر ۾ ڪنهن ڪوڪي تي لٽڪائي ڇڏيو ۽ جڏهن گهر ۾ هجو ته ان تي وظيفو وغيره پڙهي وٺو، ته جيئن ڪنهن قسم جي بي ادبي نه ٿئي. پر پوءِ به جڏهن انهن جي داڻن تي بار بار آگر لڳندي ته ان جي لڪائي جو اثر هت تي ايندو رهندو ۽ جڏهن توهان هت ڏوڻدو ته اها مس کاتي کاتي ويندي توهان سمجهي سگهو ٿا. لهنذا اهڙي تسبيح جي پروڊڪشن ئي نه ڪئي وڃي، ليڪن اسان جي لاءِ ان کي روڪڻ مشڪل آهي، لهنذا اسان ان کي وٺڻ ئي ڇڏي ڏيون. ها جيڪڏهن تحفي ۾ ملي هجي ته ان کي ضايع نه ڪيو وڃي، بلڪ احتياط سان استعمال ڪيو وڃي، باادب بانصيب. (ملفوظات امير اهل سنت، 364/5)

سوال: گنج پن جو شڪار ڪجهه ماڻهو هٿرادو وار لڳرائيندا آهن، ڇا ان سان وضو ۽ نماز ٿي ويندي آهي؟ (وسيم رضا عطاري، توبه دارالسلام)

جواب: جيڪڏهن ”هٿرادو وار“ اهڙا آهن جنهن کي لاهي ڪري وضو ۾ مسح ڪري سگهجي ٿو ته پوءِ ان کي لاهڻ ضروري آهي. جيڪڏهن هٿرادو وارن جي وگ“ اهڙي آهي جيڪا چنٽيل آهي ۽ ان کي لاهڻ ممڪن نه آهي ته اهڙي صورت ۾ وضو جي دوران مٿان ئي مسح ڪيو وڃي ۽ غسل ۾ به مٿان ئي ڏوئي ڇڏجي. ⁽¹⁾ (ملفوظات امير اهل سنت، 266/5)

سوال: ڇا وضو ڪندي ئي نماز پڙهي ونٺ تحية الوضو جي قائم مقام ٿي ويندي؟ وڌيڪ هن سان نفل جو ثواب ملندو يا نه؟

جواب: جيڪڏهن مڪروه وقت نه هجي ته ”تحية الوضو“ پڙهي ڇڏي ڇو ته تحية الوضو ۾ افضل هي آهي ته ان وقت پڙهي وڃي جڏهن وضو جي آلاڻ باقي هجي. (فتاوىٰ بنديت، 8/1) ⁽²⁾

(ملفوظات امير اهل سنت، 227/6)

سوال: سنتون پڙهڻ کان پوءِ جيڪڏهن وضو ٽٽي پوي ته وضو ڪرڻ کان پوءِ ٻيهر اهي سنتون پڙهڻيون پونديون يا اهي ئي سنتون ڪافي آهن.؟ (سائل: خالد محمود عطاري، قصور پنجاب)

1 ... انساني وارن جي هٿرادو ”وگ“ استعمال ڪرڻ يا انهن وارن جي پيوند ڪاري ڪرڻ حرام آهي. البت جيڪڏهن مصنوعي وار هجن يا ڪنهن اهڙي جانور جا وار هجن جو اهو نُس العين نه هجي ته انهن وارن جو لڳرائڻ جائز آهي. (شعبه ملفوظات امير اهل سنت)

2.... سرڪارِ مدينه صَلَّ اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن ارشاد فرمايو: جيڪو شخص چڱي طرح وضو ڪري ۽ ظاهر ۽ باطن سان متوجه ٿي ڪري ٻه رڪعتون پڙهي، ان جي لاءِ جنت واجب ٿي ويندي آهي. (مسلم، ص 118، حديث: 553) بهار شريعت جلد اول صفحو نمبر 675 تي آهي: وضو کان پوءِ عضوا خشڪ ٿيڻ کان پهريان ٻه رڪعتون نماز پڙهڻ مستحب آهي. (تنوير الابصار مع درمختار، 563/2) وضو کان بعد فرض وغيره پڙهي ته تحية الوضو جي قائم مقام ٿي ويندا. (ردالمحتار، 563/2)

جواب: اهي ئي سنتون ڪافي آهن. (ملفوظات امير اهل سنت ، 218/6)

سوال: ڇا وضو ڪندي به پاڻي ضايع ٿي سگهي ٿو؟

جواب: جي ها! جيڪڏهن ڪو شخص نفل نماز جي لاءِ وضو ڪري رهيو آهي يا هونئن ئي باوضو رهڻ جي لاءِ وضو ڪري رهيو آهي ڀلي کڻي هي هڪ مُسْتَحَب ڪم آهي ان تي ثواب ملندو ۽ نه ڪرڻ تي ڪو گناهه نه ٿيندو. جيڪڏهن هي وضو ڪرڻ جي لاءِ ويٺو ۽ پهريان نل کولي پوءِ ٻانهو چاڙهي ان کان پوءِ مسواڪ منهن ۾ وجهي چٻاڙي نل هيٺان ڌوئندو رهي ۽ انهيءَ دوران مسلسل پاڻي وهندو رهي ته ان کي پاڻي جو اسراف ئي چيو ويندو. مون ڪيترن ئي ماڻهن کي دورانِ وضو ان گُٽ پاڻي وهائيندي ڏٺو آهي، ڪجهه ماڻهو ته اهڙا به هوندا آهن جن کي پاڻي ضايع ٿيڻ جو احساس ئي ناهي ٿيندو، جيڪڏهن انهن کي سمجهيائو وڃي جناب! دورانِ وضو نل ٿورو کوليو ته شايد انهن کي اهو به معلوم نه هجي ته ٿورو نل کولڻ ڪنهن کي چوندا آهن ۽ وڌيڪ ڪنهن کي! ها انهن کي پيسن جي ضرور خبر هوندي ته ٿورا ڪنهن کي چوندا آهن ۽ وڌيڪ ڪنهن کي! حالانڪ پاڻي پئسن کا وڌيڪ قيمتي آهي. پاڻي جي قيمت سمجهڻي آهي ته هيئن تصور ڪيو ته توهان ڪنهن ويرانِي ۾ آهيو ۽ توهان وٽ هڪ سون جي سِرَ به آهي پر پاڻي نه آهي ۽ توهان کي سخت اُچ لڳي رهي آهي جنهن جي ڪري توهان جي جان وڃڻ جو خطرو آهي. هاڻي توهان جان بچائڻ جي لاءِ سون جي سِرَ ڏئي به پاڻي وٺڻ جي ڪوشش ڪندؤ ته ڪير هيءَ سر وٺي ۽ بدلي ۾ هڪ گلاس بلڪ اڌ گلاس پاڻي پياري ته جيئن مان پنهنجي جان بچائي وٺان. (ملفوظات امير اهل سنت ، 17/5)

اعليٰ حضرت امام احمد رضا خان رحمۃ اللہ علیہ وٽ ڪجهه ماڻهو حاضر ٿيا ڪنهن پيئڻ لاءِ پاڻي ورتو ۽ پي ڪري اڌ ڪلاس هاري ڇڏيو. ان جو مطلب آهي پاڻي بچائي ڪري هارڻ جي بيماري ڪافي پراڻي آهي، اڄڪلهه به ماڻهو ٿورو پاڻي پي ڪري هاري ڇڏيندا آهن. بهرحال ان جي پاڻي هارڻ تي اعليٰ حضرت رحمۃ اللہ علیہ مڌني گل ڏيندي سمجهايو ۽ هڪ واقعو بيان فرمايو: هارون رشيد جي خدمت ۾ علماءِ ڪرام موجود هوندا هئا، هڪ ڏينهن هارون رشيد کي اُچ لڳي پيئڻ لاءِ پاڻي گهرايو، پيئڻ چاهن پيا ته هڪ عالم صاحب فرمايو: بيهو! پهريان اهو ٻڌايو ته جيڪڏهن توهان ڪنهن چٽيل ميدان يا ڪنهن جهنگل و بيابان ۾ هجو ۽ اهڙي اُچ لڳي جهڙي هن وقت لڳي رهي آهي پر پيئڻ لاءِ پاڻي نه ملي رهيو هجي ۽ توهان جي موت واقع ٿيڻ واري هجي ته اهو پاڻي توهان ڪيتري قيمت ڏئي خريد ڪندؤ؟ هارون رشيد چيو: اڌ سلطنت يعني اڌ حڪومت ڏئي ڪري پاڻي وٺندس ۽ پنهنجي جان بچائيندس. جواب ٻڌي ڪري ان عالم صاحب چيو پاڻي پي وٺو، جڏهن هارون رشيد پاڻي پي ورتو ته عالم صاحب وري فرمايو: جيڪو پاڻي توهان هاڻي پيتو آهي جيڪڏهن اندر ئي رهجي وڃي ۽ پيشاب جي ذريعي ٻاهر نه نڪري ۽ توهان جي موت واقع ٿيڻ واري هجي ته ان جي علاج تي ڪيترو خرچ ڪرڻ لاءِ تيار هوندؤ؟ هارون رشيد جواب ڏنو: مون کي پنهنجي پوري سلطنت به ڏيڻي پئجي وڃي ته مان ڏئي ڇڏيان ۽ پنهنجي جان بچايان. ان عالم صاحب فرمايو: بادشاه سلامت! توهان پنهنجي هن حڪومت تي جيترو چاهيو ناز ڪيو ان جي قيمت اها آهي ته هڪ پيرو پاڻي جي ڪلاس تي اڌ وڪامجي وڃي ۽ ٻئي پيري علاج تي پوري وڪامجي

وڃي. (ملفوظات اعلى حضرت، ص 375-376. تاريخ الخلفاء، ص 293 ملخصاً)

واقعي پاڻي جو قدر اُتي هوندو آهي جتي پاڻي جي قلت هجي، اسان کي الله پاڪ جي نعمتن جو قدر ناهي. پاڻي جي هڪ هڪ ڦڙي جو حساب ڏيڻو آهي لهنذا جڏهن به وضو ڪرڻ لڳو ته نل ايترو ڪوليو جيتري ضرورت آهي، گهڻو ڪولڻ ۽ پاڻي ضايع ڪندي رهڻ خطرناڪ آهي ۽ وري مسجد ۽ مدرسي جو پاڻي جيڪو وقف جو هوندو آهي ان کي ضايع ڪرڻ اڃان به وڌيڪ سخت آهي، ان جا مسائل به گهڻا آهن، تڏي سگهي ٿو ماڻهو پنهنجي گهرن ۾ پاڻي گهٽ خرچ ڪندا هجن مسجد ۾ گهڻو خرچ ڪندا هجن. گهر ۾ جڏهن وهنجندا هوندا ته شاوَر جي ذريعي گهڻو پاڻي ضايع ڪندا هجن ڪنهن کي ڪهڙي خبر!

(ملفوظات امير اهل سنت ، 18/5)

سوال: ڪهڙين هستين جو نند سان وضو ناهي ٿيندو؟ جيڪڏهن اسان وضو ڪري سمهون ته فجر ۾ اٿڻ تائين اسان جو وضو باقي رهندو؟

جواب: انبياءِ ڪرام عليهم السلام جو وضو سمهڻ سان ناهي ٿيندو ڇو ته انهن جون اڪيون سمهنديون آهن دليون جاگنديون آهن.

(بخاري، 297/1، حديث: 857 ماخوذاً)

باقي عام ماڻهن جي سمهڻ سان وضو تڏي پوندو آهي پر نند سان وضو ٿيڻ جون ڪي شرطون آهن جيئن ڪهڙي طرح ستو؟ غافل هيو يا نه؟ سُرِين (ويهڻ واري جڳهه) ڄميل هئي يا نه؟ جيڪڏهن سُرِين زمين تي چڱي طرح ڄميل هئي ۽ اک لڳي وئي جيئن ڪرسي تي ويٺي ويٺي نند اچي وئي ته وضو نه ٿيندو ۽ سُرِين ڄميل ناهي ته وضو پڇي پوندو ان جو مڪمل تفصيل ”نماز جا احڪام“ ڪتاب ۾ موجود ”وضو جو طريقو“ نالي رسالي ۾ آهي. (امير اهل سنت دامت بركاتهمم العاليه جي پرسان وينل مفتي صاحب فرمايو: جيڪڏهن ڪو اهڙي حالت ۾ ستو پيو آهي

جيڪا ننڍو اچڻ ۾ رڪاوٽ آهي جيئن بيني بيني سمهي پيو ان ۾ جيتوڻيڪ سرين ناهي جميل پوءِ به وضو نه ٿيندو.

(فتاوىٰ رضويه، 488/1، جز: الف ماخوذاً ملفوظات امير اہل سنت، 478/1)

سوال: منهنجو شوبز سان تعلق آهي. اسان الحمد لله پنج وقت جي نماز پڙهندا آهيون. جيڪڏهن وضو جي حالت ۾ ايڪٽنگ ڪئي ته انهيءَ وضو سان نماز پڙهي سگهون ٿا؟ ٻيو سوال هي آهي ته ماڻهو هلندي ڦرندي گاريون ڏيندا آهن، بُرا لفظ ۽ ڪوڙ ڳالهائيندا آهن، الحمد لله هوندا ته مسلمان آهن پر انهن کي اهو خيال ناهي هوندو ته هي ڪيترو وڏو گناهه آهي. توهان ان باري ۾ ڪجهه ارشاد فرمايو.

(عالمي مدني مرڪز فيضانِ مدينه ڪراچي آيل هڪ فلمي ايڪٽر جو سوال)

جواب: اها سني ڳالهه آهي جو ايڪٽنگ کي بُرو ٿا سمجهو ته هيءَ ڪاٿي وضو ته نه ٿوڙي وجهندي؟ ته همت ڪري ايڪٽنگ جي بُري ڪم کي ئي ڇڏي ڏيو ته جيئن نه رهي باس نه وڃي بانسري. بهرحال ايڪٽنگ سان وضو ناهي ٿيندو. رهي ڳالهه ڪوڙ ڳالهائڻ ۽ گاريون ڏيڻ جي ته اهي ڳالهيون بدقسمتي سان اسان جي معاشري جو هاڻي حصو بڻجي چڪيون آهن حالانڪه هي گناهه جا ڪم آهن لهندا مسلمانن کي ڪوڙ نه ڳالهائڻ گهرجي، ڳار نه ڏيڻ گهرجي ۽ غيبت نه ڪرڻ گهرجي، اهڙي طرح بدگمانِي، واعدي خلافي جهڙن گناهن سان مسلمانن کي بچائڻ گهرجي.⁽¹⁾

(1) (ملفوظات امير اہل سنت، 84/6)

1... ڪوڙ، غيبت، ٽهڪ، (لغو) شعر، اُٺ جو گوشت کائڻ ۽ هر گناهه کان بعد وضو ڪرڻ

مستحب آهي. (درمختار، 206/1)

سوال: جيڪڏهن ٽينڪي⁽¹⁾ ۾ ڏيڏر ڪري پئي ته ان جو پاڻي وضو ڪرڻ لاءِ استعمال ڪرڻ جائز هوندو؟ (SMS جي ذريعي سوال)

جواب: ”فتاويٰ امجديه“ جلد اول صفحو نمبر 20 تي آهي: پاڻي جو ڏيڏر بلڪ خشڪي جو به، جڏهن تمام وڏو نه هجي جنهن ۾ خون سائل (يعني وهندڙ رت) هوندو آهي، جيڪڏهن ڪوھ ۾ مري وڃي يا مثل ڪري پوي بلڪ ڦوڪجي ڦاٽي پوي تڏهن به پاڻي پاڪ آهي ۽ ان سان وضو ۽ غسل جائز آهي. پر جڏهن ذرو ذرو (يعني باريڪ باريڪ) ٿي ڪري ان جا ٽڪڙا پاڻي ۾ ملي وڃن ته اهو پاڻي پيئڻ حرام آهي، ۽ اگر خشڪي جو وڏو ڏيڏر جنهن ۾ خون سائل (يعني وهندڙ رت) هجي، پاڻي ۾ مري وڃي ته نجس (يعني ناپاڪ) ٿي ويندو. (ملفوظات امير اهل سنت ، 342/4)

سوال: ڇا بغير وضو ڏرود پاڪ پڙهي سگهون ٿا؟

جواب: بغير وضو جي ڏرود پاڪ پڙهي سگهجي ٿو. ”قرآن پاڪ جي تلاوت به ڪري سگهجي ٿي جيتوڻيڪ بغير وضو قرآن پاڪ کي چُهي نٿو سگهجي. (ملفوظات امير اهل سنت ، 475/2)

سوال: گهمندي ڦرندي، چپل پائي ڪري يا بي وضو قرآن پاڪ پڙهڻ ڪيئن آهي؟

جواب: بي وضو قرآن ڪريم پڙهڻ جائز آهي پر قرآن ڪريم کي بي وضو چُهڻ جائز نه آهي. (در مختار مع رد المحتار، 348/1) پڻ چپل پائي ڪري قرآن ڪريم پڙهڻ ۾ حرج نه آهي. (ملفوظات امير اهل سنت ، 511/3)

1... لوه يا پلاسٽڪ جي پيٽي جنهن ۾ پاڻي اسٽاڪ ڪيو ويندو آهي

سوال: بصر ڪٽڻ وقت جيڪي ڳوڙها نڪرندا آهن ڇا انهن سان وضو ناهي ٿيندو؟ ۽ اهي ڳوڙها جيڪڏهن ڪپڙن تي ڪري پون ته ڇا ڪپڙو به ناپاڪ ٿي ويندو آهي؟

جواب: بصر ڪٽڻ وقت جيڪي ڳوڙها نڪرندا آهن پاڪ هوندا آهن، انهن سان وضو ناهي ٿيندو ۽ نه ئي ڪپڙو ناپاڪ ٿيندو آهي.

(ملفوظات امير اهل سنت ، 463/3)

سوال: اڄڪلهه جيڪا ميندي لڳائي ويندي آهي اها هڪ ڏينهن ۾ هٿن تان گلون بڻجي ڪري لهڻ شروع ٿي ويندي آهي ته ڇا ان کي لڳائي ڪري وضو ۽ غسل ٿي ويندو آهي؟

جواب: جنهن مينديءَ جي گل هٿ پير تي ڄمي ويندي آهي اهڙي ميندي نه لڳايو چوڄو جيستائين اها چنڀريل رهندي وضو نه ٿيندو ته نماز به نه ٿيندي. اهڙي طرح جيڪڏهن فرض غسل ڪيو ته غسل به نه لهندو لهندا اهڙي ميندي لڳائي وڃي جنهن جي گل نه چنڀرندي هجي. جيڪا ميندي اسان ڏاڙهيءَ تي لڳائيندا آهيون ان جي گل ناهي ڄمندي ۽ جيڪا عورتون لڳائينديون آهن ان جي گل ڄمندي آهي ان ڪري ڏاڙهي تي ميندي لڳائڻ وارو ان کي ڪڏهن به نه لڳائيندو.

(امير اهل سنت دامت بركاته العليه جي پرسان وينل مفتي صاحب فرمايو: پهرين

پيري جي گل ته هر مينديءَ جي ڄمندي آهي ۽ اها لهي به ويندي آهي پر ڪيميڪل واريون ڪوڙ ڪُون مينديون اهڙيون هونديون آهن جو انهن کي لڳائڻ کان بعد جڏهن به هٿ ڏوتا وڃن ته ان کان بعد ڪلر نظر اچي رهيو هوندو آهي جيڪو ظاهري طور ڪلر لڳندو آهي پر جڏهن عورتون تانوَ ڏوئينديون آهن يا هونئن ئي هٿ ڏوئينديون رهنديون آهن

ته اها سنهي ڪل جي صورت ۾ لهندي آهي ته هن طرح جون مينديون لڳائڻ سان وضوءَ جا مسائل ٿيندا آهن ۽ اهڙين ميندين جي باري ۾ دارالافتاءِ اهلست جي فتويٰ ”شيطان جا ڪجهه هٿيار“ نالي رسالي جي آخري صفحن تي موجود آهي. عورتن کي ميندي لڳائڻ جو شوق هوندو آهي ۽ ان جي لاءِ اهي باقاعده اهمتمار ڪنديون آهن ته انهن کي بنا ڪيميڪل واري اهڙي ميندي لڳائڻ گهرجي جنهن جي ڪل نه ڄمي.

(اميرِ اهلست دامت بركاتُهمُ العالیه جن ارشاد فرمايو:) اڄڪلهه ترقي گهڻي ٿي وئي آهي نه ته ڪنهن دور ۾ چوڪريون سنهي ميندي ٺاهي ڪري پاڻ ۾ هڪٻئي جي هٿن تي تيلي سان ڪُل وغيره ٺاهينديون هيون ۽ ان دور ۾ ميندي جا مسائل نه هئا بس ميندي لڳائڻ کان بعد هٿ ڏوئينديون هيون ته رنگ نڪري ايندو هو، ميندي جو رنگ گهرو (چٽو) نڪري ان جي لاءِ بار بار پنهنجون مٺيون کولينديون ۽ بند ڪنديون هيون ۽ ڪجهه ته رات جو ميندي لڳائي ڪري ان کي ڪپڙي سان ٻڌي ڇڏينديون هيون ۽ ايئن ميندي جو رنگ گهرو نڪرندو هو. هاڻي ماڻهو چون ٿا ته مهانگائي وڌي وئي آهي پر ميندي تي جيڪو ايڏو اڃايو خرچ ڪن ٿا ان جي طرف توجهه ئي نٿا ڏين جڏهن ته پهريان مينديءَ تي ايڏو خرچ ڪرڻ جو تصور ئي نه هو. هاڻي به نارمل ميندي ملي سگهي ٿي پر ان کي ٺاهڻ ۾ ايڏي محنت ڪيئن ڪنديون پهريان ان ڪري محنت ڪنديون هيون جو هن جهڙيون ڪون مينديون نه ملنديون هيون هاڻي چوٽه آساني سان ملي وڃن ٿيون ۽ خوفِ خدا به گهٽ ٿي ويو آهي ته ان ڪري عورتون هي مينديون استعمال ڪري وٺنديون آهن. بهرحال مون مينديءَ جو مسئلو دارالافتاءِ اهلست جي فتويٰ جي روشنيءَ ۾ بيان ڪيو آهي

چو ته اهڙي ميندي نه لڳائڻ گهرجي جيڪا سنهي گل ٿي ڪري لهندي آهي. (ملفوظات امير اهل سنت ، 47/3)

سوال: ڇا ڊرپ لڳرائڻ سان وضو ٿئي پوندو آهي؟

جواب: جيڪڏهن ڊرپ لڳرائڻ سان ان ۾ رت مٿي چڪجي آيو ته وضو ٿئي پوندو ۽ جيڪڏهن رت نه چڙهيو ته وضو نه ٿيندو. جيڪڏهن انجيڪشن لڳرائڻ ۾ ايتري رت نڪري آئي جو وهي ويندي ته وضو ٿئي پوندو نه ته انجيڪشن لڳائڻ سان به وضو نه ٿيندو البت جيڪڏهن ٽيسٽ ڪرائڻ جي لاءِ رت ڪيرائي ته وضو ٿئي پوندو. شوگر ٽيسٽ ڪرڻ جي لاءِ اگر تي سئي هڻندا آهن ته رت وهندي ناهي صرف اڀرندي آهي ته اڀرڻ سان وضو نه ٿيندو البت جيڪڏهن ايتري آهي جو ان کي نه اگهندو ته وهي ويندي ته هاڻي وضو ٿئي پوندو.

(امير اهل سنت دامت بركاتهم العالیه جي ويجهو وينل مفتي صاحب جن فرمايو:) اصول هي آهي ته جتان رت نڪتي آهي جيڪڏهن ان جڳهه تان نڪري ڪري اهڙي جڳهه تي وهي وئي جنهن جو وضو يا غسل ۾ ڌوئڻ فرض آهي ته ان صورت ۾ وضو ٿئي پوندو. (فتاویٰ بنديه ، 10/1)

(امير اهل سنت دامت بركاتهم العالیه جن فرمايو:) هتي اصول ئي بيان ڪري سگهجي ٿو چو ته شوگر ٽيسٽ ۾ ڪنهن جي رت معمولي اڀرندي آهي ۽ ڪنهن جي ايتري جو سئي تڇ ڪرڻ سان ئي نڪري پوندي آهي.

(ملفوظات امير اهل سنت ، 43/3)

سوال: ڇا واش روم ۾ هٿ ڌوئڻ وقت دعا يا ڏرود پاڪ پڙهي سگهون ٿا؟

جواب: اتيح باث يعني جتي حمام سان گڏ ئي W.C نظر اچي رهيو

هوندو آهي ان جڳه تي ڪجهه به نه ٿا پڙهي سگهون. وضو ڪنداسين ته ڪجهه به نه پڙهنداسين لهنذا وضو کان پهريان بِسْمِ اللّٰهِ شريف يا جيڪو به پڙهڻو آهي ٻاهر ئي پڙهي وٺو پوءِ اندر وڃي ڪري خاموشي سان وضو ڪريو. (ملفوظات امير اهل سنت ، 134/3)

(هڪ ٻئي مدني مذاڪري ۾ فرمايائون ته) اڄڪلهه پيسن وارن ماڻهن جي گهرن ۾ سهولتن جو پورو انتظام هوندو آهي ۽ زبردست ڊيڪوريشن هوندي آهي. اهڙي طرح مُتَوَسِّطَ يعني وچولي طبقي جي گهرن ۽ جيڪي صرف نالي جا غريب هوندا آهن انهن جي گهرن ۾ به ڊيڪوريشن ۽ سجاوڻون هونديون آهن پر وضو خانو ناهي هوندو. دعوت اسلامي جي ديني ماحول سان وابسته ماڻهن مان به ڪنهن ڪنهن جي گهر ۾ وضو خاني جو اتمام هوندو آهي حالانڪه گهرن ۾ وضو خانو بڻائڻ جي ڪيئي پيرا ترغيب ڏياري وئي آهي ۽ رهنمائي جي لاءِ مڪتبه المدينه جو شايع ڪيل ”وضوءَ جو طريقو“ نالي رسالي ۾ وضو خاني جو نقشو به ڇاپيو ويو آهي. عام طور تي گهرن ۾ پيسن تي وضو ڪيو ويندو آهي ۽ پيسن واش روم سان گڏ ٺهيل هوندو آهي. ياد رهي! جيڪڏهن پيسن واش روم سان گڏ ئي ٺهيل هجي ته وضو ڪندي ”يا قَادِرُ“ ۽ وضو ڪرڻ کان پهريان بِسْمِ اللّٰهِ نه ٿا پڙهي سگهون. چوڻو ته وضو کان پهريان ”بِسْمِ اللّٰهِ“ پڙهڻ مستحب آهي ۽ صرف الله پاڪ جو نالو وٺڻ سُنَّتِ مُؤَكَّدَه آهي. (بحرالرائق، 39/1-حاشية الطحطاوى على مراقى الفلاح، ص 67) ان ڪري واش روم ۾ لڳل پيسن تي وضو ڪرڻ جي سبب جيڪڏهن ان کي ڇڏڻ جي عادت بڻائينداسين ته گناهگار ٿي وينداسين لهنذا اهڙي صورت ۾ ”بِسْمِ اللّٰهِ“ پڙهڻ جي لاءِ واش روم کان ٻاهر نڪرڻ ضروري ٿي ويندو. (ملفوظات امير اهل سنت ، 213/1)

سوال: جيڪڏهن اسان کي خبر نه هجي ته اسان جو وضو آهي يا نه ته ڇا هاڻي اسان نماز جي لاءِ وضو ڪنداسين؟ (SMS جي ذريعي سوال)

جواب: جيڪڏهن هيءَ خبر آهي ته وضو ڪيو هو ۽ هاڻي وضو ٽٽڻ جو اهڙو يقين آهي جو قسم کڻي ڪري هي چئي سگهي ته منهنجو وضو ٽٽي پيو آهي ته اهڙي صورت ۾ نماز جي لاءِ وضو ڪرڻو پوندو. جيڪڏهن ان ڳالهه ۾ شڪ آهي ته وضو ڪيو هو يا نه ته هاڻي وضو ڪرڻو پوندو. (درمختار، 310/1) البت جيڪڏهن وضو ڪرڻ ته ياد آهي پر هي وسوسو آيو ته وضو ڪرڻ کي گهڻي دير ٿي وئي آهي وضو ٽٽي پيو هوندو ته هن طرح وضو نه ٿيندو. (بهار شريعت، 311/1، حصه: 2- ملفوظات امير اهل سنت، 360/3)

سوال: هڪ اسلامي پاءِ اک جو آپريشن ڪرايو ته هاڻي آپريشن کان بعد ان جي اک مان لڙڪ يا جيڪا دوا وڌي ويندي آهي اها نڪري ۽ ڪپڙن تي ڪري پئي ته ڇا ڪپڙا ناپاڪ ٿي ويندا ۽ وضو ٽٽي پوندو؟

جواب: جيڪڏهن پاڪ دوا اکين ۾ وڌي ۽ اها ڪري پئي ته اها پاڪ آهي. سور واري اک جو ڳوڙهو جيستائين اک جي دائري جي اندر آهي پاڪ آهي ۽ ان سان وضو به ناهي ٿيندو پر جڏهن هي دائرو ٽوڙي ڪري ٻاهر نڪرندو تڏهن وضو به ٽٽي پوندو ۽ هي ڳوڙهو به ناپاڪ آهي جڏهن ته بيماريءَ جي ڪري نڪتو هجي. بهرحال سور واري اک مان بيماريءَ جي ڪري جيڪو ڳوڙهو ڪرندو آهي اهو ناپاڪ آهي ۽ وضو ٽوڙيندو آهي. (ملفوظات امير اهل سنت، 360/3)

سوال: بيهي وضو ڪرڻ ڪيئن؟ (Facebook جي ذريعي سوال)

جواب: جائز آهي، پر مستحب هي آهي ته ويهي ڪري وضو ڪريو.

(بهار شريعت، 296/1، حصه: 2) (ملفوظات امير اهل سنت، 488/3)

سوال: پيشاب جي ڦڙن (قطن) اچڻ جي بيماريءَ جي ڪري ڪيئي نمازون رهجي وينديون آهن، هن مسئلي جو حل ارشاد فرمائيندا.

جواب: طبيب يا مُعالج سان رجوع ڪريو، هي مسئلو واقعي وڏي آزمائش وارو آهي پر ان جي ڪري نمازن جو رهجي وڃڻ تمام گهڻي افسوس جي ڳالهه آهي جو شريعتِ مطهره هر مسئلي ۾ اسان جي رهنمائي فرمائي آهي پر اسان علمِ دين کان دوري ۽ علم نه هئڻ ڪري ان تي عمل نه ٿا ڪري سگهون ۽ طرح طرح جي پريشانين ۾ مبتلا ٿي ڪري نمازون تائين ڇڏي ڏيندا آهيون. ان مسئلي جي حل جي لاءِ توهان کي پنهنجي ڪيفيت تي غور ڪرڻو پوندو. بار بار قطرو (ڦڙو) ايندو هجي، هوا خارج ٿيندي هجي يا زخم وهندو هجي ته اهڙو بيمار هڪ نماز کان ٻئي نماز تائين مثال طور عصر کان مغرب انتظار ڪري ۽ پنهنجي ڪيفيت تي غور ڪندو رهي ته قطرو يا هوا بيهي وڃي يا زخم آهي ته وهڻ بند ٿئي، هن دوران جيڪڏهن ايتري به مهلت نه ٿي ملي جو هو وضو ڪري فرض نماز پڙهي سگهي ته هاڻي اهڙو بيمار ”شوعي معذور“ ٿي ويو. هاڻي ان جي باري ۾ حڪم هي آهي ته وضو ڪري ۽ اڳئين نماز جو وقت اچڻ کان پهريان پهريان نماز پڙهي وٺي توڙي جو ان جا قطر هجي رهيا آهن، هوا خارج ٿي رهي آهي يا زخم وهي رهيو آهي، ان جي ان وقت جي نماز ٿي وئي. هاڻي جيئن ئي مغرب جو وقت ٿيو، ان جو وضو ٿئي پيو. هاڻي مغرب جي نماز جي لاءِ نئون وضو ڪري. جڏهن نماز جو وقت ٿي وڃي، ان نماز جي لاءِ وضو ڪري ان نماز کي ادا ڪرڻ کان علاوه جيتريون چاهي قضا نمازون ۽ نوافل وغيره پڙهي سگهي ٿو، جيڪڏهن هڪ نماز جي وقت ۾ هڪ ڀيرو ئي

قطرو آيو تڏهن به معذور ئي رهندو. ها جيڪڏهن هڪ نماز جو پورو وقت هن طرح گذري ويو جو هڪ پيرو به قطرو نه آيو ته هاڻي هو معذور نه رهيو. پوءِ جيڪڏهن قطرو اچي ٿو ته بيان ڪيل طريقي تي ٻيهر عمل ڪرڻو پوندو. جنهن کي به قطرو ايندو هجي يا ڪو اهڙو عذر هجي جنهن سان بار بار وضو ٿيندو هجي ان جو مڪمل طريقو سکڻ جي لاءِ منهنجو ڪتاب ”نماز جا احڪام“ ۾ موجود رسالو ”وضوءَ جو طريقو“ صفحو 42 کان 45 جو مطالعو ڪري. (ملفوظات امير اهل سنت، قسط: 137، ص 18)

سوال: جيڪڏهن ٿانوَ تي آيتون لکيل هجن ته انهن ۾ ڪاڌو ڪائي سگهون ٿا؟

جواب: نه ٿا ڪائي سگهون. البت باوضو ٿي ڪري شفا جي نيت سان انهن ٿانوَ ۾ پاڻي وجهي ڪري پي سگهجي ٿو بنا وضو آيتن کي هٿ نه ٿا لڳائي سگهون. (ملفوظات امير اهل سنت، قسط: 62، ص 4) (1)

سوال: ترين ۾ واش روم صاف ناهن هوندا ته نماز ڪيئن پڙهنداسين؟ وضو ڪيئن ڪنداسين ۽ تيمم ڪيئن ڪنداسين؟

جواب: ترين ۾ واش روم خراب هوندا آهن پر هر وقت خراب ناهن هوندا ايئن ته گهر جا واش روم به خراب ٿيندا رهن ٿا. واش روم جي چؤطرف جيڪو پاڻي ٿڙيل هوندو آهي ان جي ناپاڪ هئڻ جي باري ۾ جيستائين يقيني معلومات نه هجي اسان ان کي ناپاڪ نه ٿا چئي

¹ صدر الشريعه مولانا مفتي محمد امجد علي اعظمي رحمۃ الله عليه فرمائن ٿا: جنهن ٿانوَ يا گلاس تي سورت يا آيت لکيل هجي ان جو ڇهڻ به هن (بنا وضو، حالت جنب ۽ حيض ۽ نفاس واريءَ) کي حرام آهي ۽ هن جو استعمال سڀني کي مکروه، پر جڏهن ته خاص شفا جي نيت سان هجي. (بهار شريعت، 327/1، حصه: 2 مفهوماً)

سگهون لھذا جيڪڏهن وضو ڪرڻ جي بي جڳھ ناهي ته مجبوريءَ ۾ اتي ئي وضو ڪري سگھجي ٿو. غالباً ترين جي فرست ڪلاس ۾ واش روم جي ٻاهر جي طرف بيسن به هوندو آهي يا پوءِ شايد مون ٻاهرين ملڪن ۾ ايئن ڏٺو آهي هتان جي خبر ناهي چو ته مون هتي ڪيئي سالن کان ترين جو سفر ناهي ڪيو. بهرحال نماز جي لاءِ وضو ڪرڻو پوندو. ترين ۾ به نماز معاف نه ٿيندي ۽ پاڻي موجود هئڻ جي صورت ۾ تيمم به جائز نه ٿيندو. سفر ۾ ماڻهو پاڻ سان گڏ لوتو يا ٿانو رکي ته جيئن وضو ڪري نماز جو انتظام ڪري سگھي. ياد رکو! جهڙيءَ طرح دائمي بيمار جنهن جو دوائن جي بنا گذارو ناهي ٿيندو اهو پاڻ سان گڏ ٽائم ٽو ٽائم دوائون رکندو آهي اهڙيءَ طرح نماز به اسان جي روح جي غذا آهي ته ان جو سڄو انتظام ڪري رکڻ گهرجي.

(هن موقع تي رڪن شوري فرمايو: جيڪڏهن ترين جي ڪنهن ڊيبي ۾ واش روم صحيح نه هجي ته ڪنهن ٻئي ڊيبي ۾ صحيح واش روم ملي سگھي ٿو ته ايئن ٿوري ڪوشش ڪرڻ سان طهارت جو مسئلو حل ٿي سگھي ٿو.

(امير اهل سنت داماد ڪاظم العالیه جن فرمايو:) جيڪڏهن جذبو هجي ته سڀ ڪجهه ٿي سگھي ٿو. جهڙيءَ طرح اسان روزانو کاڌو کائيندا آهيون ته ان جو پهريان کان انتظام ڪندا آهيون ۽ ان جي لاءِ ڪمائيندا آهيون ايئن ناهي ٿيندو ته کاڌي جو ٽائم ٿي ويو ۽ بک لڳي آهي ته هاڻي ڪمائڻ شروع ڪيو ۽ پوءِ ان کي خريد ڪري پڇايو بلڪ ڪير به بک جو انتظار ناهي ڪندو پهريان کان ئي سڀ انتظام ڪيو ويندو آهي جنهن جي ڪري کاڌو ٽائم ٽو ٽائم ملي ويندو آهي پر نماز جيڪا سڀ کان اهم ترين عبادت آهي ان جي لاءِ اسان جو پهريان کان ڪو اهتمام ناهي

هوندو نه تياري هوندي آهي ۽ نه تياري ڪرڻ جو ذهن هوندو آهي. هي حال به انهن ماڻهن جو آهي جيڪي نماز پڙهندا آهن ۽ جيڪي نماز ناهن پڙهندا اهي ته نماز پڙهندا ئي ناهن حالانڪه ٿيڻ ته هيئن گهرجي ته هر وقت ٻانهي تي نماز جو شوق سوار هجي ۽ نماز جو فڪر لڳل هجي ته نماز جو ڇا ٿيندو ۽ ان جو اهتمام ڪيئن ٿيندو؟ يعني ٻانهو ڪٿي به هجي ان جي دل مسجد ۾ لڳل هجي ۽ مٿو ڪٿي به هجي بارگاهِ الاهيءَ ۾ جهڪيل هجي ۽ ڪاش! مسلمان کي جهڙو نمازي هئڻ گهرجي الله پاڪ ڪري اسان به اهڙا نمازي بڻجي وڃون.

(ملفوظات امير اهل سنت ، 2/500)

سوال: ڇا ٻار کي ڪير پيارڻ سان عورت جو وضو ٿئي پوندو آهي؟

جواب: ٻار کي ڪير پيارڻ نواقض وضو (يعني اهي شيون جيڪي وضوءَ کي ٽوڙي ڇڏينديون آهن انهن) مان ناهي لهندا ٻار کي ڪير پيارڻ سان وضو ناهي ٿيندو. (فيضانِ مدني مذاڪره، قسط نمبر 20، ص 39)

سوال: ڇا پاڻي پيئڻ وقت ڏاڙهيءَ ۽ مڇن جا وار ان ۾ هليا وڃن ته اهو پاڻي مُسْتَعْمَل ٿي ويندو؟

جواب: جي ها! جيڪڏهن ڏاڙهي ۽ مڇن جا وار ڌوئڻ نه هجن يعني انهن کي ڌوئڻ کان بعد وضو ٽوڙڻ وارو ڪو عمل ڀاتو ويو ته انهن جو پاڻيءَ ۾ پوڻ سان اهو پاڻي مُسْتَعْمَل ٿي ويندو يعني هاڻي اهو پاڻي وضوءَ جي قابل نه رهيو. ”ان جو پيئڻ مڪروه تنزيهي آهي.“ (فتاوىٰ رضويه، 2/122) البت جيڪڏهن ڪو شخص مُسْتَعْمَل پاڻي پي وٺي ته گناهگار نه ٿيندو. مُسْتَعْمَل پاڻي پاڪ هوندو آهي لهندا ان کي اڇلايو نه وڃي بلڪه هي پاڻي ڪا به شيءِ ڌوئڻ جي لاءِ استعمال ڪيو وڃي ۽

جيڪڏهن ان پاڻيءَ ۾ ان جي مقدار کان وڌيڪ غير مستعمل پاڻي ملايو وڃي ته ان جي ملڻ کان بعد مُستعمل پاڻي به استعمال جي قابل ٿي ويندو يعني هاڻي ان کي پيئڻ يا ان سان وضو ڪرڻ ۾ ڪو حرج

ناهي. (ملفوظات امير اهل سنت ، 208/1)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ڪتاب پڙهڻ جي دعا

ديني ڪتاب يا اسلامي سبق پڙهڻ کان پهريان هيٺ ڏنل دعا پڙهي
چڙيو اِن شَاءَ اللهُ جيڪو ڪجهه پڙهندا ياد رهندو، دعا هي آهي:

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَأَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

ترجمو: اي الله عَزَّوَجَلَّ اسان تي علم ۽ حڪمت جا دروازا کولي ڇڏ ۽ اسان تي
پنهنجي رحمت نازل فرما! اي عظمت ۽ بزرگي وارا!

(مستطرف ج ۱ ص ۴۰ دار الفڪر بيروت)

طالب غم
مدینہ
بقیع
و
مغفرت

(نوٽ: اول آخر هڪ هڪ ڀيرو درود شريف پڙهي ڇڏيو)

رسالي جو نالو: **امير اهل سنت کان وضو جي باري ۾ سوال جواب**

ڇاپو پهريون: ذيقعدہ 1443ھ جون 2022ع

تعداد:

ڇاپيندڙ: مڪتبه المدینہ عالمي مدني مرکز فيضانِ مدينه باب المدینہ ڪراچي

مدني التجا: ڪنهن کي به هي ڪتاب ڇاپڻ جي اجازت ناهي

ڪتاب خريد ڪندڙ توجھ فرمائڻ

ڪتاب جي ڇپائي ۾ ڪا وڏي خرابي هجي يا صفحا گهٽ هجن يا ٻائينڊنگ
۾ اڳتي پوئتي ٿي ويا هجن ته مڪتبه المدینہ سان رابطو فرمايو.

”امير اهل سنت کان وُضوجي باري ۾ سوال جواب“

پيشڪش

اسلامڪ ريسرچ سينٽر (دعوت اسلامي)

ترجمو

ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوت اسلامي)

هن رسالي جو آسان سنڌي زبان ۾ ترجمي ڪرڻ جي وس آهر ڪوشش ڪئي آهي. جيڪڏهن ترجمي يا ڪمپوزنگ ۾ ڪٿي ڪا ڪمي ٻيڻي نظر اچي ته ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ کي آگاهه ڪري ثواب جا حقدار بڻجو.

رابطي جي لاءِ:

ٽرانسليشن ڊپارٽمنٽ (دعوت اسلامي) عالمي منڊي مرڪز فيضان مدينه
محلہ سوداگران پراڻي سبزي منڊي باب المدينه ڪراچي

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 7213

Email: ✉ translation@dawateislami.ne

فهرست

1 امير اهل سنت کان وضو جي باري ۾ سوال جواب

1 درود شريف جي فضيلت

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

امير اهل سنت کان وضو جي باري ۾ سوال جواب

دعاء جانشين اميراهلسنت: يا الله پاڪ! جيڪو به 21 صفحن جو رسالو ”وضو جي باري ۾ سوال جواب“ پڙهي يا ٻڌي وٺي، ان کي ظاهري پاڪيزگي سان گڏ باطن جي طهارت نصيب فرمائ ۽ ان کي بي حساب بخشي ڇڏ. امين بجا النبي الامين صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

دُرود شريف جي فضيلت

فرمانِ آخري نبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: مون کي سوار جي پيالي وانگر نه بڻايو جو سوار پنهنجي پيالي کي پاڻي سان پريندو آهي پوءِ ان کي رکندو آهي ۽ سامان کڻندو آهي، پوءِ جڏهن ان کي پاڻي جي حاجت هوندي آهي ته ان کي پيئندو آهي، وضو ڪندو آهي نه ته ان کي اچلي ڇڏيندو آهي، پر مون کي توهان پنهنجي دعا جي اول و آخر ۽ وچ ۾ ياد رکو.

(مجمع الزوائد، 239/10، حديث: 17256)

خدایا واسطه ٻيٺي نبي کا شرف عطار گوج کا عطا هو

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

سوال: ڇا قرآن ڪريم ۾ وضو جي باري ۾ حڪم آيو آهي؟

جواب: وضو جي باري ۾ قرآن ڪريم ۾ حڪم موجود آهي جيتوڻيڪ سڀياري 6 سورة المائده جي آيت نمبر 6 ۾ آهي:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى

الْعُرْفِيقِ وَمَسْحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ ط (پ.6، المائدة : 6)

ترجمو ڪنزالعرفان: اي ايمان وارو! جڏهن توهان نماز لاءِ بيهڻ لڳو ته پنهنجي چهري کي ۽ پنهنجا هٿ نونن تائين ڌوئو ۽ مٿن جو مسح ڪيو ۽ پيڏين تائين پير ڌوئو. (ملفوظات امير اهل سنت، 457/2)

رہوں با وضو میں سدا یا الٰہی دے شوقِ تلاوت دے دُوقِ عبادت

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

سوال: بغير وضو نماز پڙهڻ ڪفر آهي يا گناه؟

جواب: جيڪڏهن جائز سمجهي ڪري بغير وضو نماز پڙهي يعني هي سمجهي ڪري ته نماز پڙهڻ جي لاءِ وضو ڪرڻ جي ضرورت ناهي ته اهو ڪفر آهي (بهار شريعت، 282/1، حصه: 2) ۽ جيڪڏهن ڪنهن غلطي سان پڙهي ته گناه به ناهي، البته وضو ڪري نماز بيهڻ پڙهڻي پوندي.

(بهار شريعت، 705/1، حصه: 4 ماخوڏاً ملفوظات امير اهل سنت سنت، 359/3)

سوال: منهنجي عمر 64 سال آهي ۽ مان هڪ عرصي کان فالج جي مرض ۾ مبتلا آهيان، جنهن جي ڪري هڪ هٿ سان وضو نٿو ڪري سگهان اهو ارشاد فرمايو ته مان وضو ڪيئن ڪيان ۽ منهنجي لاءِ ڪهڙي ڪهڙي رخصت آهي؟ پڻ ڇا مون کي روزو به رکڻو پوندو؟

(سهيل مغل، اسلام آباد)

جواب: الله ڪريم توهان تي رحم فرمائي، پياري حبيب جي صدقي شفاءءِ ڪامله عاجله نافعه عطا فرمائي، دل وڏي رکي، هي آزمائش ۽ امتحان آهي، هن ۾ اهو ئي ڪامياب ٿيندو آهي جيڪو ثابت قدم رهندو

آهي، امامِ عالي مقام حضرتِ امام حسين رضي الله عنه ڪربلا ۾ فجر جي نماز باجماعت ادا ڪئي هئي، پيارن جي شهادتن کان پوءِ به سرُ سجدي ۾ ڪٿايو هئائون، جهڙي طرح به ممڪن هجي نماز شريعت جي دائري ۾ رهي ڪري ادا ڪرڻي پوندي آهي ۽ ان جي لاءِ نماز جا مسئلا سڪڻا پوندا آهن، بهار شريعت جي پهرين جلد جي چوٿين حصي ۾ مريض جي نماز جو طريقو لکيل آهي، جنهن فالج جو ٻڌايو آهي شايد هو اهو سمجهي رهيو ته جيڪڏهن نماز نه پڙهنداسين ته روزو ڪيئن ٿيندو؟ يا جيڪي به ايئن سمجهن ٿا اهي هيءَ ڳالهه ذهن ۾ رکن ته نماز الڳ عبادت آهي ۽ روزو الڳ عبادت آهي، ايئن ناهي ته هڪ شيءِ نه ڪنداسين ته ٻئي شيءِ به نه ڪنداسين، انهيءَ ڪري ٻنهي کي ادا ڪرڻو آهي جيڪڏهن ڪنهن خدانخواستہ نماز نه پڙهي تڏهن به ان جو روزو ٿي ويندو يا خدانخواستہ ڪنهن روزو نه رکيو ۽ نماز پڙهي ته ان جي نماز ادا ٿي ويندي.

پيرن کان معذور ۽ پيشاب جي مرض ۾ مبتلا مريض جن جي ڪٽ به قبلي رخ ناهي، نماز جي حوالي سان انهن جي راهنمائي ڪندي (اميراهلسنت دامت بركاتهمم العالیه جي پرسان وينل مفتي صاحب فرمايو: ان جون ٻه صورتون بڻجنديون: (1) جيڪڏهن ان کي بار بار پيشاب اچي ٿو ۽ انهن کي ايترو وقت به نٿو ملي جو جنهن ۾ هو وضو ڪري فرض ادا ڪري سگهي ته اهڙي صورت ۾ شرعي معذور چورائيندو. انهيءَ ۾ شرط هي آهي ته گهٽ ۾ گهٽ وقت ۾ هڪ ڀيرو ان جو (اهو) عذر پاتو وڃي. (بهارِ شريعت، 386-385/1 ملقطاً) جيئن عصر جي نماز شروع ڪندو ته وضو ڪندو ۽ ان ۾ جيتريون نمازون چاهي ادا ڪري وٺي پر مغرب جي نماز جي لاءِ ان کي ٻيهر وضو ڪرڻو پوندو. (2) ۽ جيڪڏهن هي شرعي

معذور ناهي يعني ان کي ايترو وقت ملي وڃي ٿو جنهن ۾ فرض ادا ڪري سگهجي ٿو ته پوءِ ان کي احتياط ڪرڻو پوندو. بهرحال جيڪڏهن حالت اهڙي آهي جو پاڻ وضو نٿو ڪري سگهي پر ٻيو ڪو وضو ڪرائڻ وارو موجود آهي ته اهو ان کي وضو ڪرائي نه ته ان کي تيمم ڪرايو وڃي ۽ ڪنهن کي چئي ڪري ڪٿ جو رخ قبلي ڏانهن ڪرائي ڇڏي ۽ اشارن سان نماز ادا ڪري.

(امير اهل سنت دامت برڪاتهمُ العالیه فرمايو: جيڪڏهن لپٽي نماز پڙهڻ جي لاءِ مجبور آهن ته ڪٿ اهڙي طرح رکڻي آهي جو ان جا پير قبلي ڏانهن هجن. ⁽¹⁾ ۽ ايترو وقت نه ملي جنهن ۾ وضو ڪري نماز ادا ڪري سگهجي ته ان مان مراد فرض نماز ادا ڪرڻ جو وقت آهي، ان ۾ سنتون ۽ نفل ادا ڪرڻ جو وقت شامل نه آهي، يعني وضو ڪري گهٽ ۾ گهٽ ايترو وقت ملي ويو جو فرض نماز پڙهي سگهجي ٿي ته وضو ڪري فرض پڙهي وٺي. (ملفوظات امير اهل سنت، 406/6)

سوال: ڇا ڪچو بصر کائڻ سان وضو نٿي پوندو آهي؟ (نورالعين)

جواب: ڪچو بصر کائڻ کان بچڻ سنو آهي جو ان جي وات ۾ بدبو ٿي ويندي آهي، البته کائڻ جائز آهي ان سان وضو به ناهي ٿيندو. پاڇي ۾

1 - جيڪڏهن مريض ويهڻ تي به قادر ناهي ته لپٽي ڪري اشاري سان پڙهي، چاهي سڌي يا کاٻي پاسي تي لپٽي ڪري قبلي ڏانهن منهن ڪري، چاهي ٻئي ڀيري لپٽي ڪري قبلي ڏانهن پير ڪري پر پير نه ڊگهيڙي، جو قبلي ڏانهن پير ڊگهيڙڻ مڪروه آهي بلڪه گوڏا سڌا رکي ۽ مٿي هيٺان وهائڻ وغيره رکي ڪري مٿو اونچو رکي ته منهن قبلي ڏانهن ٿي وڃي ۽ هي صورت يعني ٻئي ڀيري لپٽي پڙهڻ افضل آهي.

(در مختار، 687-686/2 - بهار شريعت، 722/1، حصه: 4)

پڪل بصر ۽ توم کائي سگهون ٿا جو پڇڻ کان بعد ان جي بدبوءِ ختم ٿي ويندي آهي ۽ ان کي کائڻ سان وات ۾ بدبو به پيدا ناهي ٿيندي.

(ملفوظات امير اهل سنت ، 463/6)

سوال: وضو ڪرڻ کان پهريان وضو جي عضون کي آلو ڪرڻ ڪيئن آهي؟

جواب: وضو ڪرڻ کان پهرين وضو جي عضون کي آلو ڪرڻ مستحب آهي. (بهار شريعت، 297/1، حصه: 2) بالخصوص سردين ۾ وڌيڪ بهتر آهي جو انهن ڏينهن ۾ ڪل خشڪ هوندي آهي ۽ ڪجهه جڳهن تي گهنج پئجي ويندا آهن جيڪڏهن توجه سان وضو نه ڪيو وڃي ته ڪجهه حصو سڪل رهجي ويندو آهي. ٿي سگهي ٿو ته وضو ڪرڻ مهل عوام جا وضوءَ وارا عضوا سڪل رهجي ويندا هجن. جيڪڏهن اسان پهريان کان ئي وضو جي عضون تي پاڻي ملي ڇڏينداسين ته ان سان ڪل نرم ٿي ويندي ۽ پاڻي جلدي وهي ويندو جنهن سان وضو به جلدي ٿي ويندو. هر هڪ کي ان مستحب تي عمل ڪرڻ جي عادت بڻائي وٺڻ گهرجي.

(ملفوظات امير اهل سنت ، 463/6)

سوال: جڏهن مان وضو ڪندو آهيان ته مون کي هن طرح جو وهڻ ايندو آهي ته فلاڻي جڳهه خشڪ رهجي وئي آهي جنهن جي ڪري منهنجي نماز نه ٿيندي لهندا مان ان وهڻ کي دور ڪرڻ جي لاءِ پنهنجي ان عضو کي هرهر ڏوٽندو آهيان جنهن سان پاڻي گهڻو ضايع ٿي ويندو آهي. برائي ڪرم ان باري ۾ رهنمائي فرمائيندا.

جواب: دراصل وسوسن جي پيروي ڪرڻ شيطان جي اطاعت آهي. اهڙي طرح ڪرڻ سان شيطان جو مقصد به پوري ٿي ويندو آهي لهندا وسوسن کي پڇايو ۽ سنڌ جي مطابق ٿي پيرا پنهنجا عضوا ڏوٽي ڇڏيو.

جيڪڏهن واقعي ڪنفرم آهي ته ڪنهن عضوي جو حصو سڪل رهجي ويو آهي ته هاڻي ان کي ٻيهر ڌوئي ڇڏيو. جڏهن توهان وضو جي عضون تي پاڻي وهندو ڏسي رهيا هجو ۽ عضو به آلو تيل نظر اچي رهيو آهي ۽ نه وري عضو تي اهڙي شيءِ چنبڙيل آهي جيڪا گل تائين پاڻي پهچڻ ناهي ڏيندي ته توهان جي وضو جا اعضا ڌوئجي ويا آهن. وضو ۾ ڪل جو اندريو حصو ڌوئڻو ناهي هوندو بلڪ ڪل جو مٿانهو حصو ڌوئڻو هوندو آهي ۽ ان ۾ ڪل جا وار ڌوئڻ به شامل آهن. توهان کي اهڙي طرح ذهن ناهي هلڻو پوندو نه ته توهان پاڻ سمجهو ٿا ته اهو وهم آهي جنهن جي پيروي ڪرڻ احتياط نه بلڪ شيطان جي اتباع آهي لهنذا توهان کي وهم تي عمل ڪرڻ کان بچڻ گهرجي. الله ڪريم توهان

کي وسوسن کان نجات عطا فرمائي. اَمِينُ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْاَمِينِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

(ملفوظات امير اهل سنت ، 464/6)

سوال: روزو ٽٽڻ جي خوف کان وضو ڪندي گرڙي نه ڪرڻ يا نڪ ۾ پاڻي نه ڇاڙهڻ ڪيئن آهي؟ (سانله: زينب عطاريه)

جواب: وضو ۾ نڪ جي نرم هڏيءَ تائين پاڻي پهچائڻ ۽ چڱي طرح صاف ڪرڻ ۽ نڙي جي پاڙ تائين پاڻي پهچائڻ سنڌ مؤڪده آهي. ايئن ئي وضو ۾ ٿي ٿي پيرا عضوا ڌوئڻ به سنڌ آهي. (در مختار مع رد المحتار، 253/1)

لهذا گرڙي نه ڪرڻ يا نڪ ۾ پاڻي نه ڇڙهائڻ سان وضو جو فرض ته ادا ٿي ويندو، پر ان جون سڀئيون رهجي وينديون ۽ جيڪڏهن غسل ۾ گرڙي ڪرڻ يا نڪ ۾ پاڻي ڇاڙهڻ ڇڏي ڏنو ته غسل ئي نه ٿيندو، چوٽه غسل ۾ هي فرض آهي. (در مختار، 311/1) لهنذا احتياط سان گرڙي به ڪيو ۽ نڪ ۾ پاڻي به ڇاڙهيو، نه ته ايئن نه ٿئي جو روزي بچائڻ جي خيال ۾

وضو ۽ غسل ئي ضايع ڪري ڇڏيو! (ملفوظات امير اهل سنت ، قسط نمبر 156، ص 12)

سؤال: منهنجي والده جي شهادت واري اگر ڪٿيل آهي جڏهن اها وضو جي لاءِ ٻڪ ۾ پاڻي ڪٽندي آهي ته اهو پاڻي وهي ويندو آهي، ته ڇا اها ڪاپي هت سان گرڙي ۽ نڪ ۾ پاڻي وجهي سگهي ٿي؟

جواب: عذر هجي ته ايئن ڪري سگهجي ٿي.

(ملفوظات امير اهل سنت، قسط نمبر 182، ص 9)

سؤال: ڇا وضو کان بغير اذان ڏئي سگهجي ٿي؟

جواب: بهتر اهو ئي آهي ته وضو ڪري اذان ڏني وڃي.⁽¹⁾

(ملفوظات امير اهل سنت، قسط نمبر 182، ص 5)

سؤال: جيڪڏهن ڪو شخص وهنجڻ کان پوءِ وضو ڪرڻ واري کي ڏسي ڪري چئي ”هي جهالت جي نشاني آهي“ ته ان جو ايئن چوڻ ڪيئن آهي؟

جواب: پورو غسل ڪرڻ سان وضو به ٿي ويندو آهي پيهر وضو ڪرڻ ضروري ناهي. (مرآة المناجیح، 256/2) لهنذا جنهن غسل ڪرڻ کان پوءِ اهو سوچي ڪري وضو ڪيو ته غسل ڪرڻ سان وضو ناهي ٿيندو ته اهو معلومات جي ڪمي جو نتيجو آهي ۽ ان ڪري ان جي عمل کي ”جهالت“ چوڻ درست آهي، پر مطلقاً ڪنهن کي ايئن چوڻ سان ان جي دل ڏڪندي، لهنذا ڪنهن مسلمان کي ايئن نه چوڻ گهرجي، بلڪ سهڻي انداز سان ڏرست مسئلو ٻڌائڻ گهرجي مثلاً جڏهن توهان پورو غسل ڪري ڇڏيو آهي ته

2... بنا وضو واري جي اذان صحيح آهي، (درمختار، 75/2) پر بنا وضوءَ جي اذان ڏيڻ مڪروه آهي. (حاشيه

الطحطاوی علی مراقي الفلاح، ص 199) فتاویٰ رضويه شريف ۾ آهي: بنا وضو جي اذان جائز آهي هن جي معنيٰ

هيءَ آهي ته اذان ٿي ويندي پر ايئن نه ڪرڻ گهرجي، حديث پاڪ ۾ هن جي مُمانعت آئي آهي.

(فتاویٰ رضويه، 373/5)

غسل سان گڏو گڏ توهان جو وضو به ٿي چڪو آهي، لهنذا توهان کي غسل کان پوءِ وضو ڪرڻ جي حاجت ناهي. (ملفوظات امير اهل سنت، قسط نمبر 178، ص 8)

سوال: ڇا جوئون مارڻ سان وضو ٿئي ٿي پوندو آهي؟

(سوشل ميڊيا جي ذريعي سوال)

جواب: جوئون مارڻ، ايئن ئي پڪر ذبح ڪرڻ سان وضو ناهي ٿيندو. نعوذ بالله جيڪڏهن ڪو با وضو ڪنهن ماڻهوءَ کي قتل ڪري ڇڏي ته ان سان به وضو نه ٿيندو. ڪنهن کي مارڻ ڪٽڻ سان وضو ناهي ٿيندو.

(ملفوظات امير اهل سنت، قسط نمبر 248، ص 24)

سوال: تسبيح جي داڻن تي لفظ ”الله“ ۽ ”محمد“ لکيل هجي ته ان کي بي وضو يا ناپاڪي جي حالت ۾ چڙهي سگهجي ٿو؟

جواب: اهڙي تسبيح کي بي وضو چڙهڻ جائز آهي، پر ان جي کيسي ۾ هوندي واش روم به وڃڻو پئجي سگهجي ٿو يا ميرا هت ان تي لڳي سگهجن ٿا. ته بهتر اهو ئي آهي ته اهڙي تسبيح نه رکڻ گهرجي، جيڪڏهن آهي ته ان کي گهر ۾ ڪنهن ڪوڪي تي لٽڪائي ڇڏيو ۽ جڏهن گهر ۾ هجو ته ان تي وظيفو وغيره پڙهي وٺو، ته جيئن ڪنهن قسم جي بي ادبي نه ٿئي. پر پوءِ به جڏهن انهن جي داڻن تي بار بار آگر لڳندي ته ان جي لڪائي جو اثر هت تي ايندو رهندو ۽ جڏهن توهان هت ڏوڻدو ته اها مس ڪاٽي ڪاٽي ويندي توهان سمجهي سگهو ٿا. لهنذا اهڙي تسبيح جي پروڊڪشن ئي نه ڪئي وڃي، ليڪن اسان جي لاءِ ان کي روڪڻ مشڪل آهي، لهنذا اسان ان کي وٺڻ ئي ڇڏي ڏيون. ها جيڪڏهن تحفي ۾ ملي هجي ته ان کي ضايع نه ڪيو وڃي، بلڪ احتياط سان استعمال ڪيو وڃي، باادب بانصيب. (ملفوظات امير اهل سنت، 364/5)

سوال: گنج پن جو شڪار ڪجهه ماڻهو هٿرادو وار لڳرائيندا آهن، ڇا ان سان وضو ۽ نماز ٿي ويندي آهي؟ (وسيم رضا عطاري، توبه دارالسلام)

جواب: جيڪڏهن ”هٿرادو وار“ اهڙا آهن جنهن کي لاهي ڪري وضو ۾ مسح ڪري سگهجي ٿو ته پوءِ ان کي لاهڻ ضروري آهي. جيڪڏهن هٿرادو وارن جي وگ“ اهڙي آهي جيڪا چنٽيل آهي ۽ ان کي لاهڻ ممڪن نه آهي ته اهڙي صورت ۾ وضو جي دوران مٿان ئي مسح ڪيو وڃي ۽ غسل ۾ به مٿان ئي ڌوئي ڇڏجي. ⁽¹⁾ (ملفوظات امير اهل سنت، 266/5)

سوال: ڇا وضو ڪندي ئي نماز پڙهي ونٺ تحية الوضو جي قائم مقام ٿي ويندي؟ وڌيڪ هن سان نفل جو ثواب ملندو يا نه؟

جواب: جيڪڏهن مڪروه وقت نه هجي ته ”تحية الوضو“ پڙهي ڇڏي ڇو ته تحية الوضو ۾ افضل هي آهي ته ان وقت پڙهي وڃي جڏهن وضو جي آلاڻ باقي هجي. (فتاوىٰ بنديت، 8/1) ⁽²⁾

(ملفوظات امير اهل سنت، 227/6)

سوال: سنتون پڙهڻ کان پوءِ جيڪڏهن وضو ٽٽي پوي ته وضو ڪرڻ کان پوءِ ٻيهر اهي سنتون پڙهڻيون پونديون يا اهي ئي سنتون ڪافي آهن.؟ (سائل: خالد محمود عطاري، قصور پنجاب)

1 ... انساني وارن جي هٿرادو ”وگ“ استعمال ڪرڻ يا انهن وارن جي پيوند ڪاري ڪرڻ حرام آهي. البت جيڪڏهن مصنوعي وار هجن يا ڪنهن اهڙي جانور جا وار هجن جو اهو نُس العين نه هجي ته انهن وارن جو لڳرائڻ جائز آهي. (شعبه ملفوظات امير اهل سنت)

2.... سرڪارِ مدينه صَلَّ اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن ارشاد فرمايو: جيڪو شخص چڱي طرح وضو ڪري ۽ ظاهر ۽ باطن سان متوجه ٿي ڪري ٻه رڪعتون پڙهي، ان جي لاءِ جنت واجب ٿي ويندي آهي. (مسلم، ص 118، حديث: 553) بهار شريعت جلد اول صفحو نمبر 675 تي آهي: وضو کان پوءِ عضوا خشڪ ٿيڻ کان پهريان ٻه رڪعتون نماز پڙهڻ مستحب آهي. (تنوير الابصار مع درمختار، 563/2) وضو کان بعد فرض وغيره پڙهي ته تحية الوضو جي قائم مقام ٿي ويندا. (ردالمحتار، 563/2)

جواب: اهي ئي سنتون ڪافي آهن. (ملفوظات امير اهل سنت ، 218/6)

سوال: ڇا وضو ڪندي به پاڻي ضايع ٿي سگهي ٿو؟

جواب: جي ها! جيڪڏهن ڪو شخص نفل نماز جي لاءِ وضو ڪري رهيو آهي يا هونئن ئي باوضو رهڻ جي لاءِ وضو ڪري رهيو آهي ڀلي کڻي هي هڪ مُسْتَحَب ڪم آهي ان تي ثواب ملندو ۽ نه ڪرڻ تي ڪو گناهه نه ٿيندو. جيڪڏهن هي وضو ڪرڻ جي لاءِ ويٺو ۽ پهريان نل کولي پوءِ ٻانهو چاڙهي ان کان پوءِ مسواڪ منهن ۾ وجهي چٻاڙي نل هيٺان ڌوئندو رهي ۽ انهيءَ دوران مسلسل پاڻي وهندو رهي ته ان کي پاڻي جو اسراف ئي چيو ويندو. مون ڪيترن ئي ماڻهن کي دورانِ وضو ان گُٽ پاڻي وهائيندي ڏٺو آهي، ڪجهه ماڻهو ته اهڙا به هوندا آهن جن کي پاڻي ضايع ٿيڻ جو احساس ئي ناهي ٿيندو، جيڪڏهن انهن کي سمجهيائو وڃي جناب! دورانِ وضو نل ٿورو کوليو ته شايد انهن کي اهو به معلوم نه هجي ته ٿورو نل کولڻ ڪنهن کي چوندا آهن ۽ وڌيڪ ڪنهن کي! ها انهن کي پيسن جي ضرور خبر هوندي ته ٿورا ڪنهن کي چوندا آهن ۽ وڌيڪ ڪنهن کي! حالانڪ پاڻي پئسن کا وڌيڪ قيمتي آهي. پاڻي جي قيمت سمجهڻي آهي ته هيئن تصور ڪيو ته توهان ڪنهن ويرانن ۾ آهيو ۽ توهان وٽ هڪ سون جي سِرَ به آهي پر پاڻي نه آهي ۽ توهان کي سخت اُڄ لڳي رهي آهي جنهن جي ڪري توهان جي جان وڃڻ جو خطرو آهي. هاڻي توهان جان بچائڻ جي لاءِ سون جي سِرَ ڏئي به پاڻي وٺڻ جي ڪوشش ڪندؤ ته ڪير هيءَ سر وٺي ۽ بدلي ۾ هڪ گلاس بلڪ اڌ گلاس پاڻي پياري ته جيئن مان پنهنجي جان بچائي وٺان. (ملفوظات امير اهل سنت ، 17/5)

اعليٰ حضرت امام احمد رضا خان رحمۃ اللہ علیہ وٽ ڪجهه ماڻهو حاضر ٿيا ڪنهن پيئڻ لاءِ پاڻي ورتو ۽ پي ڪري اڌ ڪلاس هاري ڇڏيو. ان جو مطلب آهي پاڻي بچائي ڪري هارڻ جي بيماري ڪافي پراڻي آهي، اڄڪلهه به ماڻهو ٿورو پاڻي پي ڪري هاري ڇڏيندا آهن. بهرحال ان جي پاڻي هارڻ تي اعليٰ حضرت رحمۃ اللہ علیہ مڌني گل ڏيندي سمجهايو ۽ هڪ واقعو بيان فرمايو: هارون رشيد جي خدمت ۾ علماءِ ڪرام موجود هوندا هئا، هڪ ڏينهن هارون رشيد کي اُچ لڳي پيئڻ لاءِ پاڻي گهرايو، پيئڻ چاهن پيا ته هڪ عالم صاحب فرمايو: بيهو! پهريان اهو ٻڌايو ته جيڪڏهن توهان ڪنهن چٽيل ميدان يا ڪنهن جهنگل و بيابان ۾ هجو ۽ اهڙي اُچ لڳي جهڙي هن وقت لڳي رهي آهي پر پيئڻ لاءِ پاڻي نه ملي رهيو هجي ۽ توهان جي موت واقع ٿيڻ واري هجي ته اهو پاڻي توهان ڪيتري قيمت ڏئي خريد ڪندؤ؟ هارون رشيد چيو: اڌ سلطنت يعني اڌ حڪومت ڏئي ڪري پاڻي وٺندس ۽ پنهنجي جان بچائيندس. جواب ٻڌي ڪري ان عالم صاحب چيو پاڻي پي وٺو، جڏهن هارون رشيد پاڻي پي ورتو ته عالم صاحب وري فرمايو: جيڪو پاڻي توهان هاڻي پيتو آهي جيڪڏهن اندر ئي رهجي وڃي ۽ پيشاب جي ذريعي ٻاهر نه نڪري ۽ توهان جي موت واقع ٿيڻ واري هجي ته ان جي علاج تي ڪيترو خرچ ڪرڻ لاءِ تيار هوندؤ؟ هارون رشيد جواب ڏنو: مون کي پنهنجي پوري سلطنت به ڏيڻي پئجي وڃي ته مان ڏئي ڇڏيان ۽ پنهنجي جان بچايان. ان عالم صاحب فرمايو: بادشاه سلامت! توهان پنهنجي هن حڪومت تي جيترو چاهيو ناز ڪيو ان جي قيمت اها آهي ته هڪ پيرو پاڻي جي ڪلاس تي اڌ وڪامجي وڃي ۽ ٻئي پيري علاج تي پوري وڪامجي

وڃي. (ملفوظات اعلىٰ حضرت، ص 375-376. تاريخ الخلفاء، ص 293 ملخصاً)

واقعي پاڻي جو قدر اُتي هوندو آهي جتي پاڻي جي قلت هجي، اسان کي الله پاڪ جي نعمتن جو قدر ناهي. پاڻي جي هڪ هڪ ڦڙي جو حساب ڏيڻو آهي لهنذا جڏهن به وضو ڪرڻ لڳو ته نل ايترو ڪوليو جيتري ضرورت آهي، گهڻو ڪولڻ ۽ پاڻي ضايع ڪندي رهڻ خطرناڪ آهي ۽ وري مسجد ۽ مدرسي جو پاڻي جيڪو وقف جو هوندو آهي ان کي ضايع ڪرڻ اڃان به وڌيڪ سخت آهي، ان جا مسائل به گهڻا آهن، تڏي سگهي ٿو ماڻهو پنهنجي گهرن ۾ پاڻي گهٽ خرچ ڪندا هجن مسجد ۾ گهڻو خرچ ڪندا هجن. گهر ۾ جڏهن وهنجندا هوندا ته شاوَر جي ذريعي گهڻو پاڻي ضايع ڪندا هجن ڪنهن کي ڪهڙي خبر!

(ملفوظات امير اهل سنت ، 18/5)

سوال: ڪهڙين هستين جو نند سان وضو ناهي ٿيندو؟ جيڪڏهن اسان وضو ڪري سمهون ته فجر ۾ اٿڻ تائين اسان جو وضو باقي رهندو؟

جواب: انبياءِ ڪرام عليهم السلام جو وضو سمهڻ سان ناهي ٿيندو ڇو ته انهن جون اڪيون سمهنديون آهن دليون جاگنديون آهن.

(بخاري، 297/1، حديث: 857 ماخوذاً)

باقي عام ماڻهن جي سمهڻ سان وضو تڏي پوندو آهي پر نند سان وضو ٿيڻ جون ڪي شرطون آهن جيئن ڪهڙي طرح ستو؟ غافل هيو يا نه؟ سُرِين (ويهڻ واري جڳهه) ڄميل هئي يا نه؟ جيڪڏهن سُرِين زمين تي چڱي طرح ڄميل هئي ۽ اک لڳي وئي جيئن ڪرسي تي ويٺي ويٺي نند اچي وئي ته وضو نه ٿيندو ۽ سُرِين ڄميل ناهي ته وضو پڇي پوندو ان جو مڪمل تفصيل ”نماز جا احڪام“ ڪتاب ۾ موجود ”وضو جو طريقو“ نالي رسالي ۾ آهي. (امير اهل سنت دامت بركاتهمم العاليه جي پرسان وينل مفتي صاحب فرمايو: جيڪڏهن ڪو اهڙي حالت ۾ ستو پيو آهي

جيڪا ننڍا اچڻ ۾ رڪاوٽ آهي جيئن بيني بيني سمهي پيو ان ۾ جيتوڻيڪ سرين ناهي جميل پوء به وضو نه ٿيندو.

(فتاوى رضويه، 488/1، جز: الف ماخوذاً ملفوظات امير اہل سنت، 478/1)

سوال: منهنجو شوبز سان تعلق آهي. اسان الحمد لله پنج وقت جي نماز پڙهندا آهيون. جيڪڏهن وضو جي حالت ۾ ايڪٽنگ ڪئي ته انهيءَ وضو سان نماز پڙهي سگهون ٿا؟ ٻيو سوال هي آهي ته ماڻهو هلندي ڦرندي گاريون ڏيندا آهن، بُرا لفظ ۽ ڪوڙ ڳالهائيندا آهن، الحمد لله هوندا ته مسلمان آهن پر انهن کي اهو خيال ناهي هوندو ته هي ڪيترو وڏو گناهه آهي. توهان ان باري ۾ ڪجهه ارشاد فرمايو.

(عالمي مدني مرڪز فيضانِ مدينه ڪراچي آيل هڪ فلمي ايڪٽر جو سوال)

جواب: اها سني ڳالهه آهي جو ايڪٽنگ کي بُرو ٿا سمجهو ته هيءَ ڪاٿي وضو ته نه ٿوڙي وجهندي؟ ته همت ڪري ايڪٽنگ جي بُري ڪم کي ئي ڇڏي ڏيو ته جيئن نه رهي باس نه وڃي بانسري. بهرحال ايڪٽنگ سان وضو ناهي ٿيندو. رهي ڳالهه ڪوڙ ڳالهائڻ ۽ گاريون ڏيڻ جي ته اهي ڳالهيون بدقسمتي سان اسان جي معاشري جو هاڻي حصو بڻجي چڪيون آهن حالانڪه هي گناهه جا ڪم آهن لهندا مسلمانن کي ڪوڙ نه ڳالهائڻ گهرجي، ڳار نه ڏيڻ گهرجي ۽ غيبت نه ڪرڻ گهرجي، اهڙي طرح بدگمانِي، واعدي خلافي جهڙن گناهن سان مسلمانن کي بچائڻ گهرجي.⁽¹⁾

(1) (ملفوظات امير اہل سنت، 84/6)

1... ڪوڙ، غيبت، ٽهڪ، (لغو) شعر، اُٺ جو گوشت کائڻ ۽ هر گناهه کان بعد وضو ڪرڻ

مستحب آهي. (درمختار، 206/1)

سوال: جيڪڏهن ٽينڪي⁽¹⁾ ۾ ڏيڏر ڪري پئي ته ان جو پاڻي وضو ڪرڻ لاءِ استعمال ڪرڻ جائز هوندو؟ (SMS جي ذريعي سوال)

جواب: ”فتاويٰ امجديه“ جلد اول صفحو نمبر 20 تي آهي: پاڻي جو ڏيڏر بلڪ خشڪي جو به، جڏهن تمام وڏو نه هجي جنهن ۾ خون سائل (يعني وهندڙ رت) هوندو آهي، جيڪڏهن ڪوھ ۾ مري وڃي يا مثل ڪري پوي بلڪ ڦوڪجي ڦاٽي پوي تڏهن به پاڻي پاڪ آهي ۽ ان سان وضو ۽ غسل جائز آهي. پر جڏهن ذرو ذرو (يعني باريڪ باريڪ) ٿي ڪري ان جا ٽڪڙا پاڻي ۾ ملي وڃن ته اهو پاڻي پيئڻ حرام آهي، ۽ اگر خشڪي جو وڏو ڏيڏر جنهن ۾ خون سائل (يعني وهندڙ رت) هجي، پاڻي ۾ مري وڃي ته نجس (يعني ناپاڪ) ٿي ويندو. (ملفوظات امير اهل سنت ، 342/4)

سوال: ڇا بغير وضو ڏرود پاڪ پڙهي سگهون ٿا؟

جواب: بغير وضو جي ڏرود پاڪ پڙهي سگهجي ٿو. ”قرآن پاڪ جي تلاوت به ڪري سگهجي ٿي جيتوڻيڪ بغير وضو قرآن پاڪ کي چُهي نٿو سگهجي. (ملفوظات امير اهل سنت ، 475/2)

سوال: گهمندي ڦرندي، چپل پائي ڪري يا بي وضو قرآن پاڪ پڙهڻ کيئن آهي؟

جواب: بي وضو قرآن ڪريم پڙهڻ جائز آهي پر قرآن ڪريم کي بي وضو چُهڻ جائز نه آهي. (در مختار مع رد المحتار، 348/1) پڻ چپل پائي ڪري قرآن ڪريم پڙهڻ ۾ حرج نه آهي. (ملفوظات امير اهل سنت ، 511/3)

1... لوه يا پلاسٽڪ جي پيٽي جنهن ۾ پاڻي اسٽاڪ ڪيو ويندو آهي

سوال: بصر ڪٽڻ وقت جيڪي ڳوڙها نڪرندا آهن ڇا انهن سان وضو ناهي ٿيندو؟ ۽ اهي ڳوڙها جيڪڏهن ڪپڙن تي ڪري پون ته ڇا ڪپڙو به ناپاڪ ٿي ويندو آهي؟

جواب: بصر ڪٽڻ وقت جيڪي ڳوڙها نڪرندا آهن پاڪ هوندا آهن، انهن سان وضو ناهي ٿيندو ۽ نه ئي ڪپڙو ناپاڪ ٿيندو آهي.

(ملفوظات امير اهل سنت ، 463/3)

سوال: اڄڪلهه جيڪا ميندي لڳائي ويندي آهي اها هڪ ڏينهن ۾ هٿن تان گلون بڻجي ڪري لهڻ شروع ٿي ويندي آهي ته ڇا ان کي لڳائي ڪري وضو ۽ غسل ٿي ويندو آهي؟

جواب: جنهن مينديءَ جي گل هٿ پير تي ڄمي ويندي آهي اهڙي ميندي نه لڳايو چوڄو جيستائين اها چنڀريل رهندي وضو نه ٿيندو ته نماز به نه ٿيندي. اهڙي طرح جيڪڏهن فرض غسل ڪيو ته غسل به نه لهندو لهندا اهڙي ميندي لڳائي وڃي جنهن جي گل نه چنڀرندي هجي. جيڪا ميندي اسان ڏاڙهيءَ تي لڳائيندا آهيون ان جي گل ناهي ڄمندي ۽ جيڪا عورتون لڳائينديون آهن ان جي گل ڄمندي آهي ان ڪري ڏاڙهي تي ميندي لڳائڻ وارو ان کي ڪڏهن به نه لڳائيندو.

(امير اهل سنت دامت بركاتهمُ العالیه جي پرسان وينل مفتي صاحب فرمايو: پهرين

پيري جي گل ته هر مينديءَ جي ڄمندي آهي ۽ اها لهي به ويندي آهي پر ڪيميڪل واريون ڪوڙ ڪون مينديون اهڙيون هونديون آهن جو انهن کي لڳائڻ کان بعد جڏهن به هٿ ڏوتا وڃن ته ان کان بعد ڪلر نظر اچي رهيو هوندو آهي جيڪو ظاهري طور ڪلر لڳندو آهي پر جڏهن عورتون تانوَ ڏوئينديون آهن يا هونئن ئي هٿ ڏوئينديون رهنديون آهن

ته اها سنهي ڪل جي صورت ۾ لهندي آهي ته هن طرح جون مينديون لڳائڻ سان وضوءَ جا مسائل ٿيندا آهن ۽ اهڙين ميندين جي باري ۾ دارالافتاءِ اهلست جي فتويٰ ”شيطان جا ڪجهه هٿيار“ نالي رسالي جي آخري صفحن تي موجود آهي. عورتن کي ميندي لڳائڻ جو شوق هوندو آهي ۽ ان جي لاءِ اهي باقاعده اهمتار ڪنديون آهن ته انهن کي بنا ڪيميڪل واري اهڙي ميندي لڳائڻ گهرجي جنهن جي ڪل نه ڄمي.

(اميرِ اهلست دامت بركاته العالیه جن ارشاد فرمايو:) اڄڪلهه ترقي گهڻي ٿي وئي آهي نه ته ڪنهن دور ۾ چوڪريون سنهي ميندي ٺاهي ڪري پاڻ ۾ هڪٻئي جي هٿن تي تيلي سان ڪل وغيره ٺاهينديون هيون ۽ ان دور ۾ ميندي جا مسائل نه هئا بس ميندي لڳائڻ کان بعد هٿ ڏوئينديون هيون ته رنگ نڪري ايندو هو، ميندي جو رنگ گهرو (چٽو) نڪري ان جي لاءِ بار بار پنهنجون مٺيون کولينديون ۽ بند ڪنديون هيون ۽ ڪجهه ته رات جو ميندي لڳائي ڪري ان کي ڪپڙي سان ٻڌي ڇڏينديون هيون ۽ ايئن ميندي جو رنگ گهرو نڪرندو هو. هاڻي ماڻهو چون ٿا ته مهانگائي وڌي وئي آهي پر ميندي تي جيڪو ايڏو اڃايو خرچ ڪن ٿا ان جي طرف توجهه ئي نٿا ڏين جڏهن ته پهريان مينديءَ تي ايڏو خرچ ڪرڻ جو تصور ئي نه هو. هاڻي به نارمل ميندي ملي سگهي ٿي پر ان کي ٺاهڻ ۾ ايڏي محنت ڪيئن ڪنديون پهريان ان ڪري محنت ڪنديون هيون جو هن جهڙيون ڪون مينديون نه ملنديون هيون هاڻي چوٽه آساني سان ملي وڃن ٿيون ۽ خوفِ خدا به گهٽ ٿي ويو آهي ته ان ڪري عورتون هي مينديون استعمال ڪري وٺنديون آهن. بهرحال مون مينديءَ جو مسئلو دارالافتاءِ اهلست جي فتويٰ جي روشنيءَ ۾ بيان ڪيو آهي

چو ته اهڙي ميندي نه لڳائڻ گهرجي جيڪا سنهي گل ٿي ڪري لهندي آهي. (ملفوظات امير اهل سنت ، 47/3)

سوال: ڇا ڊرپ لڳرائڻ سان وضو ٿئي پوندو آهي؟

جواب: جيڪڏهن ڊرپ لڳرائڻ سان ان ۾ رت مٿي چڪجي آيو ته وضو ٿئي پوندو ۽ جيڪڏهن رت نه چڙهيو ته وضو نه ٿيندو. جيڪڏهن انجيكشن لڳرائڻ ۾ ايتري رت نڪري آئي جو وهي ويندي ته وضو ٿئي پوندو نه ته انجيكشن لڳائڻ سان به وضو نه ٿيندو البت جيڪڏهن تيسر ڪرائڻ جي لاءِ رت ڪيرائي ته وضو ٿئي پوندو. شوگر تيسر ڪرڻ جي لاءِ اگر تي سئي هڻندا آهن ته رت وهندي ناهي صرف اڀرندي آهي ته اڀرڻ سان وضو نه ٿيندو البت جيڪڏهن ايتري آهي جو ان کي نه اگهندو ته وهي ويندي ته هاڻي وضو ٿئي پوندو.

(امير اهل سنت دامت بركاتهم العالیه جي ويجهو وينل مفتي صاحب جن فرمايو:) اصول هي آهي ته جتان رت نڪتي آهي جيڪڏهن ان جڳهه تان نڪري ڪري اهڙي جڳهه تي وهي وئي جنهن جو وضو يا غسل ۾ ڌوئڻ فرض آهي ته ان صورت ۾ وضو ٿئي پوندو. (فتاویٰ بنديه ، 10/1)

(امير اهل سنت دامت بركاتهم العالیه جن فرمايو:) هتي اصول ئي بيان ڪري سگهجي ٿو چو ته شوگر تيسر ۾ ڪنهن جي رت معمولي اڀرندي آهي ۽ ڪنهن جي ايتري جو سئي تڇ ڪرڻ سان ئي نڪري پوندي آهي.

(ملفوظات امير اهل سنت ، 43/3)

سوال: ڇا واش روم ۾ هٿ ڌوئڻ وقت دعا يا ڏرود پاڪ پڙهي سگهون ٿا؟

جواب: اتيح باث يعني جتي حمام سان گڏ ئي W.C نظر اچي رهيو

هوندو آهي ان جڳه تي ڪجهه به نه ٿا پڙهي سگهون. وضو ڪنداسين ته ڪجهه به نه پڙهنداسين لهنذا وضو کان پهريان بِسْمِ اللّٰهِ شريف يا جيڪو به پڙهڻو آهي ٻاهر ئي پڙهي وٺو پوءِ اندر وڃي ڪري خاموشي سان وضو ڪريو. (ملفوظات امير اهل سنت ، 134/3)

(هڪ ٻئي مدني مذاڪري ۾ فرمايائون ته) اڄڪلهه پيسن وارن ماڻهن جي گهرن ۾ سهولتن جو پورو انتظام هوندو آهي ۽ زبردست ڊيڪوريشن هوندي آهي. اهڙي طرح مُتَوَسِّطَ يعني وچولي طبقي جي گهرن ۽ جيڪي صرف نالي جا غريب هوندا آهن انهن جي گهرن ۾ به ڊيڪوريشن ۽ سجاوڻون هونديون آهن پر وضو خانو ناهي هوندو. دعوت اسلامي جي ديني ماحول سان وابسته ماڻهن مان به ڪنهن ڪنهن جي گهر ۾ وضو خاني جو اتمام هوندو آهي حالانڪه گهرن ۾ وضو خانو بڻائڻ جي ڪيئي پيرا ترغيب ڏياري وئي آهي ۽ رهنمائي جي لاءِ مڪتبه المدينه جو شايع ڪيل ”وضوءَ جو طريقو“ نالي رسالي ۾ وضو خاني جو نقشو به ڇاپيو ويو آهي. عام طور تي گهرن ۾ پيسن تي وضو ڪيو ويندو آهي ۽ پيسن واش روم سان گڏ ٺهيل هوندو آهي. ياد رهي! جيڪڏهن پيسن واش روم سان گڏ ئي ٺهيل هجي ته وضو ڪندي ”يا قَادِرُ“ ۽ وضو ڪرڻ کان پهريان بِسْمِ اللّٰهِ نه ٿا پڙهي سگهون. چوڻو ته وضو کان پهريان ”بِسْمِ اللّٰهِ“ پڙهڻ مستحب آهي ۽ صرف الله پاڪ جو نالو وٺڻ سُنَّتِ مُؤَكَّدَه آهي. (بحرالرائق، 39/1-حاشية الطحطاوى على مراقى الفلاح، ص 67) ان ڪري واش روم ۾ لڳل پيسن تي وضو ڪرڻ جي سبب جيڪڏهن ان کي ڇڏڻ جي عادت بڻائينداسين ته گناهگار ٿي وينداسين لهنذا اهڙي صورت ۾ ”بِسْمِ اللّٰهِ“ پڙهڻ جي لاءِ واش روم کان ٻاهر نڪرڻ ضروري ٿي ويندو. (ملفوظات امير اهل سنت ، 213/1)

سوال: جيڪڏهن اسان کي خبر نه هجي ته اسان جو وضو آهي يا نه ته ڇا هاڻي اسان نماز جي لاءِ وضو ڪنداسين؟ (SMS جي ذريعي سوال)

جواب: جيڪڏهن هيءَ خبر آهي ته وضو ڪيو هو ۽ هاڻي وضو ٽٽڻ جو اهڙو يقين آهي جو قسم کڻي ڪري هي چئي سگهي ته منهنجو وضو ٽٽي پيو آهي ته اهڙي صورت ۾ نماز جي لاءِ وضو ڪرڻو پوندو. جيڪڏهن ان ڳالهه ۾ شڪ آهي ته وضو ڪيو هو يا نه ته هاڻي وضو ڪرڻو پوندو. (درمختار، 310/1) البت جيڪڏهن وضو ڪرڻ ته ياد آهي پر هي وسوسو آيو ته وضو ڪرڻ کي گهڻي دير ٿي وئي آهي وضو ٽٽي پيو هوندو ته هن طرح وضو نه ٿيندو. (بهار شريعت، 311/1، حصه: 2- ملفوظات امير اهل سنت، 360/3)

سوال: هڪ اسلامي پاءِ اک جو آپريشن ڪرايو ته هاڻي آپريشن کان بعد ان جي اک مان لڙڪ يا جيڪا دوا وڌي ويندي آهي اها نڪري ۽ ڪپڙن تي ڪري پئي ته ڇا ڪپڙا ناپاڪ ٿي ويندا ۽ وضو ٽٽي پوندو؟

جواب: جيڪڏهن پاڪ دوا اکين ۾ وڌي ۽ اها ڪري پئي ته اها پاڪ آهي. سور واري اک جو ڳوڙهو جيستائين اک جي دائري جي اندر آهي پاڪ آهي ۽ ان سان وضو به ناهي ٿيندو پر جڏهن هي دائرو ٽوڙي ڪري ٻاهر نڪرندو تڏهن وضو به ٽٽي پوندو ۽ هي ڳوڙهو به ناپاڪ آهي جڏهن ته بيماريءَ جي ڪري نڪتو هجي. بهرحال سور واري اک مان بيماريءَ جي ڪري جيڪو ڳوڙهو ڪرندو آهي اهو ناپاڪ آهي ۽ وضو ٽوڙيندو آهي. (ملفوظات امير اهل سنت، 360/3)

سوال: بيهي وضو ڪرڻ ڪيئن؟ (Facebook جي ذريعي سوال)

جواب: جائز آهي، پر مستحب هي آهي ته ويهي ڪري وضو ڪريو.

(بهار شريعت، 296/1، حصه: 2) (ملفوظات امير اهل سنت، 488/3)

سوال: پيشاب جي ڦڙن (قطن) اچڻ جي بيماريءَ جي ڪري ڪيئي نمازون رهجي وينديون آهن، هن مسئلي جو حل ارشاد فرمائيندا.

جواب: طبيب يا مُعالج سان رجوع ڪريو، هي مسئلو واقعي وڏي آزمائش وارو آهي پر ان جي ڪري نمازن جو رهجي وڃڻ تمام گهڻي افسوس جي ڳالهه آهي جو شريعتِ مطهره هر مسئلي ۾ اسان جي رهنمائي فرمائي آهي پر اسان علمِ دين کان دوري ۽ علم نه هئڻ ڪري ان تي عمل نه ٿا ڪري سگهون ۽ طرح طرح جي پريشانين ۾ مبتلا ٿي ڪري نمازون تائين ڇڏي ڏيندا آهيون. ان مسئلي جي حل جي لاءِ توهان کي پنهنجي ڪيفيت تي غور ڪرڻو پوندو. بار بار قطرو (ڦڙو) ايندو هجي، هوا خارج ٿيندي هجي يا زخم وهندو هجي ته اهڙو بيمار هڪ نماز کان ٻئي نماز تائين مثال طور عصر کان مغرب انتظار ڪري ۽ پنهنجي ڪيفيت تي غور ڪندو رهي ته قطرو يا هوا بيهي وڃي يا زخم آهي ته وهڻ بند ٿئي، هن دوران جيڪڏهن ايتري به مهلت نه ٿي ملي جو هو وضو ڪري فرض نماز پڙهي سگهي ته هاڻي اهڙو بيمار ”شري معذور“ ٿي ويو. هاڻي ان جي باري ۾ حڪم هي آهي ته وضو ڪري ۽ اڳئين نماز جو وقت اچڻ کان پهريان پهريان نماز پڙهي وٺي توڙي جو ان جا قطر هجي رهيا آهن، هوا خارج ٿي رهي آهي يا زخم وهي رهيو آهي، ان جي ان وقت جي نماز ٿي وئي. هاڻي جيئن ئي مغرب جو وقت ٿيو، ان جو وضو ٿئي پيو. هاڻي مغرب جي نماز جي لاءِ نئون وضو ڪري. جڏهن نماز جو وقت ٿي وڃي، ان نماز جي لاءِ وضو ڪري ان نماز کي ادا ڪرڻ کان علاوه جيتريون چاهي قضا نمازون ۽ نوافل وغيره پڙهي سگهي ٿو، جيڪڏهن هڪ نماز جي وقت ۾ هڪ ڀيرو ئي

قطرو آيو تڏهن به معذور ئي رهندو. ها جيڪڏهن هڪ نماز جو پورو وقت هن طرح گذري ويو جو هڪ پيرو به قطرو نه آيو ته هاڻي هو معذور نه رهيو. پوءِ جيڪڏهن قطرو اچي ٿو ته بيان ڪيل طريقي تي ٻيهر عمل ڪرڻو پوندو. جنهن کي به قطرو ايندو هجي يا ڪو اهڙو عذر هجي جنهن سان بار بار وضو ٿيندو هجي ان جو مڪمل طريقو سکڻ جي لاءِ منهنجو ڪتاب ”نماز جا احڪام“ ۾ موجود رسالو ”وضوءَ جو طريقو“ صفحو 42 کان 45 جو مطالعو ڪري. (ملفوظات امير اهل سنت، قسط: 137، ص 18)

سوال: جيڪڏهن ٿانوَ تي آيتون لکيل هجن ته انهن ۾ ڪاڌو ڪائي سگهون ٿا؟

جواب: نه ٿا ڪائي سگهون. البت باوضو ٿي ڪري شفا جي نيت سان انهن ٿانوَ ۾ پاڻي وجهي ڪري پي سگهجي ٿو بنا وضو آيتن کي هٿ نه ٿا لڳائي سگهون. (ملفوظات امير اهل سنت، قسط: 62، ص 4) (1)

سوال: ترين ۾ واش روم صاف ناهن هوندا ته نماز ڪيئن پڙهنداسين؟ وضو ڪيئن ڪنداسين ۽ تيمم ڪيئن ڪنداسين؟

جواب: ترين ۾ واش روم خراب هوندا آهن پر هر وقت خراب ناهن هوندا ايئن ته گهر جا واش روم به خراب ٿيندا رهن ٿا. واش روم جي چؤطرف جيڪو پاڻي ٿڙيل هوندو آهي ان جي ناپاڪ هئڻ جي باري ۾ جيستائين يقيني معلومات نه هجي اسان ان کي ناپاڪ نه ٿا چئي

¹ صدر الشريعه مولانا مفتي محمد امجد علي اعظمي رحمۃ الله عليه فرمائن ٿا: جنهن ٿانوَ يا گلاس تي سورت يا آيت لکيل هجي ان جو ڇهڻ به هن (بنا وضو، حالت جنب ۽ حيض ۽ نفاس واريءَ) کي حرام آهي ۽ هن جو استعمال سڀني کي مکروه، پر جڏهن ته خاص شفا جي نيت سان هجي.
(بهار شريعت، 327/1، حصه: 2 مفهوماً)

سگهون لھذا جيڪڏهن وضو ڪرڻ جي بي جڳھ ناهي ته مجبوريءَ ۾ اتي ئي وضو ڪري سگھجي ٿو. غالباً ترين جي فرست ڪلاس ۾ واش روم جي ٻاهر جي طرف بيسن به هوندو آهي يا پوءِ شايد مون ٻاهرين ملڪن ۾ ايئن ڏٺو آهي هتان جي خبر ناهي چو ته مون هتي ڪيئي سالن کان ترين جو سفر ناهي ڪيو. بهرحال نماز جي لاءِ وضو ڪرڻو پوندو. ترين ۾ به نماز معاف نه ٿيندي ۽ پاڻي موجود هئڻ جي صورت ۾ تيمم به جائز نه ٿيندو. سفر ۾ ماڻهو پاڻ سان گڏ لوتو يا ٿانو رکي ته جيئن وضو ڪري نماز جو انتظام ڪري سگھي. ياد رکو! جهڙيءَ طرح دائمي بيمار جنهن جو دوائن جي بنا گذارو ناهي ٿيندو اهو پاڻ سان گڏ ٽائم ٽو ٽائم دوائون رکندو آهي اهڙيءَ طرح نماز به اسان جي روح جي غذا آهي ته ان جو سڄو انتظام ڪري رکڻ گهرجي.

(هن موقع تي رڪن شوري فرمايو: جيڪڏهن ترين جي ڪنهن ڊيبي ۾ واش روم صحيح نه هجي ته ڪنهن ٻئي ڊيبي ۾ صحيح واش روم ملي سگھي ٿو ته ايئن ٿوري ڪوشش ڪرڻ سان طهارت جو مسئلو حل ٿي سگھي ٿو.

(امير اهل سنت داماد شڪر ڪاهه العاليه جن فرمايو: جيڪڏهن جذبو هجي ته سڀ ڪجهه ٿي سگھي ٿو. جهڙيءَ طرح اسان روزانو کاڌو کائيندا آهيون ته ان جو پهريان کان انتظام ڪندا آهيون ۽ ان جي لاءِ ڪمائيندا آهيون ايئن ناهي ٿيندو ته کاڌي جو ٽائم ٿي ويو ۽ بک لڳي آهي ته هاڻي ڪمائڻ شروع ڪيو ۽ پوءِ ان کي خريد ڪري پڇايو بلڪ ڪير به بک جو انتظار ناهي ڪندو پهريان کان ئي سڀ انتظام ڪيو ويندو آهي جنهن جي ڪري کاڌو ٽائم ٽو ٽائم ملي ويندو آهي پر نماز جيڪا سڀ کان اهم ترين عبادت آهي ان جي لاءِ اسان جو پهريان کان ڪو اهتمام ناهي

هوندو نه تياري هوندي آهي ۽ نه تياري ڪرڻ جو ذهن هوندو آهي. هي حال به انهن ماڻهن جو آهي جيڪي نماز پڙهندا آهن ۽ جيڪي نماز ناهن پڙهندا اهي ته نماز پڙهندا ئي ناهن حالانڪه ٿيڻ ته هيئن گهرجي ته هر وقت ٻانهي تي نماز جو شوق سوار هجي ۽ نماز جو فڪر لڳل هجي ته نماز جو ڇا ٿيندو ۽ ان جو اهتمام ڪيئن ٿيندو؟ يعني ٻانهو ڪٿي به هجي ان جي دل مسجد ۾ لڳل هجي ۽ مٿو ڪٿي به هجي بارگاهِ الاهيءَ ۾ جهڪيل هجي ۽ ڪاش! مسلمان کي جهڙو نمازي هئڻ گهرجي الله پاڪ ڪري اسان به اهڙا نمازي بڻجي وڃون.

(ملفوظات امير اهل سنت ، 2/500)

سوال: ڇا ٻار کي کير پيارڻ سان عورت جو وضو ٽٽي پوندو آهي؟

جواب: ٻار کي کير پيارڻ نواقض وضو (يعني اهي شيون جيڪي وضوءَ کي ٽوڙي ڇڏينديون آهن انهن) مان ناهي لهندا ٻار کي کير پيارڻ سان وضو ناهي ٽٽندو. (فيضانِ مدني مذاڪره، قسط نمبر 20، ص 39)

سوال: ڇا پاڻي پيئڻ وقت ڏاڙهيءَ ۽ مڇن جا وار ان ۾ هليا وڃن ته اهو پاڻي مُسْتَعْمَل ٿي ويندو؟

جواب: جي ها! جيڪڏهن ڏاڙهي ۽ مڇن جا وار ڌوئڻ نه هجن يعني انهن کي ڌوئڻ کان بعد وضو ٽوڙڻ وارو ڪو عمل ڀاتو ويو ته انهن جو پاڻيءَ ۾ پوڻ سان اهو پاڻي مُسْتَعْمَل ٿي ويندو يعني هاڻي اهو پاڻي وضوءَ جي قابل نه رهيو. ”ان جو پيئڻ مڪروه تنزيهي آهي.“ (فتاوىٰ رضويه، 2/122) البت جيڪڏهن ڪو شخص مُسْتَعْمَل پاڻي پي وٺي ته گناهگار نه ٿيندو. مُسْتَعْمَل پاڻي پاڪ هوندو آهي لهندا ان کي اڇلايو نه وڃي بلڪه هي پاڻي ڪا به شيءِ ڌوئڻ جي لاءِ استعمال ڪيو وڃي ۽

جيڪڏهن ان پاڻيءَ ۾ ان جي مقدار کان وڌيڪ غير مستعمل پاڻي ملايو وڃي ته ان جي ملڻ کان بعد مُستعمل پاڻي به استعمال جي قابل ٿي ويندو يعني هاڻي ان کي پيئڻ يا ان سان وضو ڪرڻ ۾ ڪو حرج

ناهي. (ملفوظات امير اهل سنت ، 208/1)

نيڪ نمازي بڻجڻ جي لاءِ

هر جمعرات نمازِ مغرب کان بعد اوهان جي علائقي ۾ ٽيندڙ دعوتِ اسلامي جي هفتيوار سنٽن پري اجتماع ۾ الله ﷻ جي رضا جي لاءِ سُنِين سُنِين نيٽن سان سڄي رات شرڪت فرمايو. سنٽن جي تربيت جي لاءِ مدني قافلي ۾ عاشقانِ رسول سان گڏ هر مهيني تي ڏينهن سفر ۽ روزانو ”فڪرِ مدينه“ جي ذريعي مدني انعامات جو رسالو پري ڪري هر مدني مهيني جي پهرين تاريخ ۾ پنهنجي ذميدار کي جمع ڪرائڻ جو معمول بڻايو.

منهنجو مدني مقصد: ”مون کي پنهنجي ۽ سڄي دنيا جي ماڻهن جي اصلاح جي ڪوشش ڪرڻي آهي“ **اِنَّ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** پنهنجي اصلاح جي لاءِ ”مدني انعامات“ تي عمل ۽ سڄي دنيا جي ماڻهن جي اصلاح جي ڪوشش جي لاءِ ”مدني قافلن“ ۾ سفر ڪرڻو آهي. **اِنَّ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ**

عالمي مدني مرڪز فيضانِ مدينه محلہ سوداگران پراڻي سبزي منڊي ڪراچي

UAN: +92 111 25 26 92 Ext: 7213

Web: www.dawateislami.net / E-mail: translation@dawateislami.net